

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k 40 f.

HIRDETÉSEK
Egy sorban heti sor egyezer 20 fillér
Minden következő nap 16 fillér
Nyitólapon heti 30 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 167

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, december 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Arad a szégyenpadon.

Az utolsó magyar.

Beck gróf karrierje.

A Róza férje.

Dühöngő örült.

Gonosztevők szökése.

Egy aradi polgár: 219 korona.

Diakstrajk Lippán.

Egy gimnázium botránja.

Vasuti szerencsétlenség.

A ravasz szerelmes.

Téma: Hová megyünk? ... Irta: Haraszthyé

Szederkényi Anikó.

Arad a szégyenpadon.

Arad, december 17.

A római polgár nem üthetett nagyobb önérzettel a mellére, amikor azt mondta: „sum civis Romanus”, — mint az aradi ember, hogy egy most megjelent statisztikát olvas. A római polgárnak hencgeése csak erkölcsi alapon épült, s csak elméleti értéke lehetett annak, hogy véletlenül a klasszikus városban nyert otthont. Az aradi ember értékéről azonban számok tanuskodnak. Azt mondják ezek a számok: nincs Magyarországon még egy város, a hol egy egy polgár adminisztrációja annyiba kerülne, mint Aradon. Egy egy polgárra ugyanis évente 219 korona esik, holott más, velünk egy sorba tülekedő város, mint például Szeged csak 41 koronát, Nagyvárad 46 koronát, Kolozsvár 47 koronát, Temesvár 51 koronát költ az adminisztrációban egy egy polgárra; sőt a főváros is csak 60 koronáig

megy egy egy polgárnál az áldozatkészségben. Hát a hol a legtöbbet költenek a polgároknak, ott bizonyára a legjobban becsülik is meg. Hát ez magában szép lenne; de a szörnyű megbecsülés mellett az aradi polgár egy csöppet se érzi magát jobban, mint a szegedi, nagyváradi és temesvári honfitársa. Sőt, annak ellenére, hogy rá évente 219 koronát költenek, annyi kulturintézménynek, gazdasági és egészségügyi alkotásnak előnyeit sem élvezi, mint a minőt a budapesti polgár kap, fejenként 60 koronás adminisztrációért. A legszomorubb pedig, hogy a 219 koronát, amelybe egy egy polgár adminisztrációja kerül, maguknak a polgároknak kell megfizetni. Ez igen drága dicsőség, amelyről a polgárok szívesen lemondanának, — ha ezzel nekik is kevesebbet kellene fizetni a t lehetetlen adminisztrációért.

Dörgő beszédnél és feddő cikknél is lesújtóbb ítélet ez a statisztika Arad városára nézve. Sehol az országban olyan rendszertelen, felületes, olyan könnyelmű és okatlan gazdálkodást nem üznek, mint Aradon. Mert bizonynyal másutt is meg kell fizetni a tisztviselői kart; másutt is kell a pénz új, modern alkotásokra, másutt is vannak előre nem látható kiadások és hiába várt bevételek; azért olyan képtelen állapothoz, hogy egy egy ember adminisztrációja majdnem annyiba kerüljön, mint a menyiből a szegényebbje talán meg is tudna élni, sehol se jutottak.

Hátha a világ ehhez a statisztikához még egyebet is megtudna. Azt, hogy a

költségvetést, amelyben legutólszor meg erősítették ezt a furcsaságot, alig negyed órás, álmos vita után szentesítették; hogy esztendőnk óta senkinek nem jutott eszébe, hogy legalább egybevesse a város egymás után következő éveinek számadását s kimutatni igyekezzék, hogy mi viszi a várost a pótdadó lejtőjére; hogy milyen közönbösséggel tekinti a város is a magas pótdadónak még magasabbra szállását: hát akkor igazán el kellene bujnunk a vélemények elől, amelyek felőlünk keltekezzenek.

Rövid újságcikk keretében ennek az állapotnak okait kifejtetni nem lehet. Ha ötletszerűen ragadnánk ki egy egy okot, az nem vezetne célhoz. Úgy vennék, mintha mi az egész gazdasági zűllésért való felelősséget ezekre a kiszakított okokra akarnók hárítani s könnyű lenne kisütni, hogy ezek egymagukban még nem verik ilyen hihetetlen magasra az adminisztratív költségeknek egy egy polgárra szabott mértékét. Igazuk van; nem is egy két, hanem száz és egy ok van, kezdve a céltalanul kidobott tizezrektől az aszfaltmániáig. Egy világot járt idegen megállapította, hogy csak még egy város van a kontinensen, ahol Aradhoz hasonlító arányokban aszfaltoznak, mint Aradon: Drezda, a szász királyság székhelye. És azért ép most újabb százezer korona kell aszfaltozásra, amely nélkül, természetesen, nem élhetünk meg, nem maradhatunk egészségesek és elvész a vidéki városok között való tekintélyünk.

Az aradi polgár tehát nem nagyon

Hová megyünk? ...

Irta: Haraszthyé Szederkényi Anikó.

A mindjobban ránk szakadó tél közelebb hozza az embereket egymáshoz. Meleget keresve, összebuvunk és az egymásra utalt társadalmi elemek közt közvetlenebb lévén az érintkezés, a dolgok természetes rendje folytán súlyos gondolatszikrák pattannak ki, eszmék cserélődnek és problémák vetődnek föl. Most van a problémák termékeny ideje és lázasan kutatjuk, hogy a mai élet forrongó, zürzavaros hangulatu káoszából hol a vezető kapu. A feleletre és megfejésre váró kérdések élén torkolva lép előtérbe, hogy — háová megyünk?

Mert megyünk, sőt vágatunk a nagy jövő felé, amelynek körvonalai kezdenek kibontakozni a gondolkodók és látók szeméi előtt. Ezek a körvonalak tág perspektívájú kilátást nyújtanak egy új társadalmi rendszer kialakulásába, amelyben a férfiak és nők sohasem mondják ki a törvény és egyház megbízottai előtt ama végzetes „igen” szócskát.

Lassan, de biztosan épül föl kis dolgokból és világszenzációkból, apró eseményekből és nagy tragédiákból a szabad szerelem világos, hatalmas, csudás országa. A legfényesebb és legragyogóbb birodalom, hol a vágyak szentelik meg az emberleket és formáságok nem nyomják el csirájukban a buján virágzó és dúsan gyümölcsöző pálmatorzsákat.

Szerelmes hercegasszonyok és szerelmes

főhercegek, akik merészen kilépnak szívügyeikkel a nyilvánosság elé, hítes tanúi a forradalomnak, amely hevíti a kobleket. Minden válópör és minden házasságtörés egy egy csákányütés, amely szünet nélkül tör, zuzza a megkövesült, elavult rendszert.

A „menange en trois”, amelyet ma már egész nyugodtan elfogadott és gyakorol is a társadalom, az első bizonyos jele a jövő képének. A „menange en trois”, amelyben megférnek szépen egymás mellett a férj, feleség és a szerető. Az asszony szeret a férjében egynehány vonást és meg is él vele szépe, ha a meg nem levőket pótolja a barát. És így a lángnát, amit a barától nyer az asszony, fölmelegszik a férj és viszont a megelégedésben, amelyet a férj esetleg egy másik nőnél talál, fürdik a feleség is.

Ez a hármas viszony — amely fölött ma már csak akkor tör pálcát a társadalom, ha az egyik fél, nem törődve a józálással, nevetésgessé teszi a másikat — élő bizonyosága a nagy ténynek, hogy az idős, fejlett és változó izlésű kultúremlerek nem lehet és nem szabad az egész jövőjére, életére szóló fogadalmat kötnie. Ez a jövő nerspektívája. Hogyan és mi módon fogja majd a társadalom a gyermekkérdést megoldani, még nem tudjuk. De hogy a legtisztelendőbb és legjogosabb emberi szabadság érdekében meg kell oldani, az bizonyos.

A nagy harc, amely Pia Monika herceglánya körül lefojt, meglehetősen izgalmas volt. A szerelmes asszony harca az anyával. A nő, a vágyaktól és álmoktól mámoros nő küzdött a gyöngéd anya zivvel. Luiza hercegasszonyban az asszony, az élet ígéreiteit követelő asszony győzött. De ez a győzelem könyekben faldokol. A csókok zenéjébe dísznansan sivit bele a föl-főicsukló zokogás.

Ezt a zokogást még nem tudom mi fogja elnémitani. Az anya kérdés van olyan hatalmas, mint a szerelem kérdés. Ott a bekövetkező életől, itt a már meglevő élet jogáról van szó. Ezt a kettőt nem szabad egymással szembeállítani. Mert az egyik rá van utalva a másikra. Egyik támasz, oszlopa a másiknak. Itt tehát harcok nincs helye.

A szerelmes asszony ne legyen áldozata az anyaságnak. De az anyaság sem lehet áldozata a szerelemnek. E két fogalom egymásból következik, egymáson épül föl. Ha kirántják egyiket a másik alól, akkor összetörve bukik el az, akiben a kérdések szembekerültek: a nő.

Itt csak kiegyezésről, katasztrófa nélkül megoldásról lehet beszélni. Az asszonynak mindaddig, amíg az anya szerepét é tölti be, a házasság biztos keretein belül kell maradnia. Ott kell maradnia nem a formáságok és a megszokott rendszer miatt, hanem azért, hogy mindazokat a kellemetlen és kétes helyzeteket kikerülje, melyek okvetlenül megkönyezik az egyedül álló nőket. S ezeknek a kétes helyzeteknek az asszony nem teheti ki az anyát. Az anyát,

büszke erre a 219 koronára, sőt egyenesen ki is kérheti, hogy a saját zsebének terhére őt ennyire szeressék, különösen, ha ennek a csoda nagy szeretetnek semmi hasznát se láthatja.

Bizonyos azonban, hogy ezt a csunya, a város egész náztartását kompromittáló ügyet egyszerűen konstatálni nem lehet. Ha nem is remélhetjük, hogy a 219 fokok adminisztrációról egyszerre leszállhassunk a normális színvonalra, ahol a nálunk élénkebb, szebb városok vannak, de fokozatosan mindenesetre oda kell törekedni. A város vessen egyszer számot magával. A város főtitkviselői és hozzáértő bizottsági tagjai alapos, időt nem sajnáló munkával mutassák ki, tárják a közönség elébe, hogy az esztendő során bekövetkezett anyagi hanyatlást, a kiadások rohamos, fedezetet nem találó növekedését mi okozta. S ha erről objektív, őszinte, mindent megvilágító vallomást fog kapni a közvélemény, akkor ebben bizonyára meglesz az újmutatás arra, hogy a jövőben mit kell tenni. Akárkinek fájó lemondásával jár is, akár milyen szép terveket kell miatta eltemetni s akár milyen személy, vagy érdekesoport érzékenysége vág: a sürgős operációnak meg kell lenni. Nem akarjuk kerestetünk nagy részét a közigazgatás szent oltárára vinni, olyan közigazgatásnak, a melylyel megelégedve se lehetünk s nem akarunk a vidéki városok között a szégyenpadon állani, hogy széles ez országban mi gazdálkodunk a legostobábban.

TÁVIRATOK.

Az oroszországi események.

Pétervár. december 17. Egy cári ukáz meghosszabbítja a megrősített védelmi állapotot Verona, Poltava, Minszk és Tu'a kormányzóságokban, Prusni és Kobrin kormányzósági kerületekben, Tiraszpol, Kherson kormányzósági városban, valamint a Moszkva Nisnij Novgorod és Moszkva-Murom vasutvonalak vidékén, végül pedig a Vladimir kormányzóságokban fekvő vasutvonalak területén.

aki nemcsak önmagáé, hanem a jövőé is. Ő az eljövendő idők megteremtője. Az ő sorsa nemzetek sorsa. Az ő érzelmel évszázadok nagy érzéseinek forrásai. Ezeknek a forrásoknak tehát tisztán kell maradniok.

Az asszony egyelőre maradjon benn a házasságban. De ha ott marad, akkor tudjon ott élni is. Kényelmesen, nyugodtan. Ez csak úgy volna elérhető, ha vágyai nem lépnek át a házasság határait. De hogy ez bekövetkezzék, akkor a nőnevelésnek meg kell oldania az asszonynevelés problémáját. Azt a problémát, amelyről ma mindenütt beszélnek, de jól és a kérdéshez illően kevesen szólnak hozzá. Pedig ez a kérdés fontosabb ma minden feminista törekvésnél.

A holnap asszonyának a ma asszonyából kell kialakulnia. Ámde milyen lesz ott a holnap, ahol a ma bizonytalan, önmagával meghasonlott. A máé kell tehát megteremteni. A mai asszonyt, aki komolyan visszatér önmagához és családi üzhelyéhez. A „menage en trois” nem vezet ez utra, az biztos. Az igazi utat kell meg alálni. Ennek csak egy módja van. Az asszonyok tisztába kell jönnie azzal, hogy az anyaság van olyan szép dolog, mint a választófog. Sőt szebb annál. Mihelyt ezt hinn fogják a nők akkor az ő hitük lesz a fátyla, amely az ő igazi területet meg fogja előttük világítani.

Ime a probléma mindkét világításban.

Az utolsó magyar.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 17.

Nagy hideg van odakünn, de azért nem a Házba jönnek melegedni a honatyák. A folyosón több az ujságító, mint a képviselő. Semmi ujságotni való nem akad, csak a hirtelen megváltozott időjárásról van szó.

Azaz, hogy mégis van valami új is.

Szájro: szájra adják:

— Hallottad; *Majthényi* Ádám kilépett a függetlenségi pártból?

— Igazán? Csodálatos, ne mondd!

Pedig *Majthényi* Ádám, egy borsodmegyei kerületnek kuruc képviselője, tegnap bejelentette a kilépését.

Ez az egyetlen szenzáció.

Alighanem ma hangzik el az utolsó magyar beszéd a kvóta ellen: *Polónyi* Gézáé. Ezután már csak horvátul fogják magyarázgatni, hogy a kvótaemelést méltatlan és elviselhetetlen új teher Magyarországra. A vita ezen a héten okvetlenül befejeződik.

Az ülésen *Justh* Gyula elnökölt.

Kossuth Ferenc három törvényjavaslatot nyújt be: a külkereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ideiglenes rendezéséről, a gombos palánkai h. é. vasut engedélyezéséről s az 1906 ban történt ipari balesetekről. A javaslatokat bizottságokhoz utasították.

Penics Bogdán horvátul szól a kvóta javaslat ellen.

Utána *Polónyi* Géza szól a kvótaemeléstről. A Ház engedelmével előbb az ischli klauzuláról beszél és azt fejtegeti, hogy a vád teljes súlyával *Bánffy* Dezsőre nehezedik, mert a miniszter nemcsak a benyújtott javaslatokért felelős, hanem minden cselekedeteért, minden tanácsért, melyet a királynak adott. Rátér ezután a kvótajavasatra s kimutatja, hogy annak bizottsági tárgyalása nem volt korrekt.

Formális helytelenség és imparlamentáris dolog, hogy a bizottság nem az előadó, hanem az elnök javaslatát tárgyalta. Az elnök csak szavazategyenlőség esetén szavazhat, egyébként pártatlannak kell lennie. A házszabályok szerint javaslatokat az előadók tesznek. Kíváncsi, tudna-e a miniszterelnök negyven éves politikai mulja alatt hasonló esetre rámutatni.

Wekerle Sándor: Hogyne!

Halász Lajos: Az előadó javaslatát is tárgyalják, csak hogy az elnököt fogadták el.

Polónyi Géza: *Halász* felvilágosítását csak fálhivatalos jellegűnek tartja. (Derűtség.) A kvóta jelenlegi nagyságát a bizottsági tagok közül csupán a főrendiházi tagok és az alkotmánypárti képviselők szavazták meg. Abból, hogy az egyszakaszos javaslat elfogadásánál több mint 250 képviselő volt távol, a javaslat népszerűtlenségére következtet. Minden jel szerint a mostani javaslatnak is ugyanez az anti patia jut részül. Foglalkozik a bizottság november 22 én tartott ülésével. A jegyzőkönyv szerint *Nagy* Ferenc nem volt ott... (Egy hang: Ott volt!) Akkor a jegyzőkönyv hibás. Jelen voltak az ülésen az előekkel együtt 12-en. A függetlenségi és néppárti képviselők a kvótaemelést ellen szavaztak, *Batthyány* Tivadar pedig a szavazás előtt távozott. A határozat tehát csak úgy keletkezett, hogy az elnök saját indítványára szavazott.

Ezután a két százalékos kvótaemelést okozta anyagi teher nagyságát számoltgatja s kifejti, milyen súlyos áldozat lehet ez mozgósítás esetén. A kvótaemelést nemcsak a függetlenségi párt elveibe ütközik, de gazdaságilag is megokolatlan. A kormány nemcsak, hogy a kvótaemelést nehézsége elé állítja a Házat, de a királyi döntést is legalizálja, ami ellen pedig egykor hevesen harcolt a függetlenségi és 48 as párt. Az osztrák kvótabizottság egyébként hatáskörét is tullepi, mikor határugyekkel foglalkozik s arról vitatkozik a magyar bizottsággal, hogy egyik másik község hová tartozik. *Bizony* Ákos, a függetlenségi párt szónoka, „politikai okokra” hivatkozott. Nem vádol senkit, Kossuthot is csak hibáztatja. A függetlenségi párt senki-

vel szemben kötelezettséget nem vállalt. Mi volt a kényszerhelyzet? Egyáltalán semmi. Ő azért lépett ki a függetlenségi pártból, mert a kormány ígérete ellenére a pártot „fait accompli”-el állította. Példátlannak tartja a világtörténelemben azt, ami tegnap a nemzetiségi felbujására a bécsi Reichsrathban történt. Elmondhatja: Ausztria perfidia! (Nagy zaj. Felkiáltások: Ez igaz!)

Elnök: Ezért a kifejezésért rendreutasítja a szónokot.

Nagy György: Közbeszól.

Elnök: Rendreutasítja.

Polónyi Géza: A magyarországi nemzetiségek paktáinak Ausztriával... *Lukácsiu* László (feláll s mellén keresztbe fonja karjait): Majd szembe szállunk ezekkel az urakkal!

Felkiáltások: Maga is hibás!

Lukácsiu László: Visszautasítom.

Elnök: Kéri *Lukácsiu*-t, ne zavarja a szónokot.

Polónyi Géza: Tiszázzák magukat a vadak aló!

Lukácsiu László: Öntől nem tanulunk hazaflasságot! (Nagy zaj)

Nagy György: Vén komédiás!

Elnök: Rendreutasítja *Nagy* Györgyöt.

Polónyi Géza visszatér a kvóta kérdésre. A kvótaemelést elvételől csak egy lépés odálg, hogy a negyvennyolcas elvekkal csak a közös hadsereg ellenkezik, a létszámemelést nem. Foglalkozik ezután *Kossuth* Ferencnek, majd *Bizony* Ákosnak itt elmondott beszédeivel. *Bizony* Ákos *Wekerle* engedélyével beszélt. Mintha egy jóra való kálvinista a pápához fordul az engedélyért, kálvin tanainak hirdetésére. Foglalkozik azzal, hogy a néppárt egyáltalán nem jelzi álláspontját és felemlíti, hogy a bécsi N. Fr. Presse, amelynek tudósítója alkotmány párti képviselő, milyen színben tünteti fel a függetlenségi pártot. Nem fogadja el sem a kiegyezést, sem a kvótát. (Helyeslés)

Pribicsevics Szevetozár hosszú horvát beszéde után

Batthyány Tivadar gróf szólal fel és kéri a Házat, hogy adjon neki engedélyt a tárgytól való eltérésre.

A Ház megadja az engedélyt.

Batthyány Tivadar gróf: Egy idő óta az osztrák Reichsrathban szokássá vált az, hogy Magyarország belső ügyeibe jogosulatlanul beavatkozzanak. Tegnap újból, két ízben is megsértették az osztrák parlamentben a magyar alkotmányosságot. (Nagy zaj) *Weiskirchner* elnök

Hoffmann Ottó: Csirkefogó.

Batthyány Tivadar gróf: ... elnöki megnyitó beszédében azt mondotta, hogy nem szabad egyik országnak a másik ország belső ügyeibe avatkoznia. Azonban mindjárt ugyanezen az ülésen egy *Schilling*er nevű képviselő határozati javaslatot nyújtott be, amely szemérmetlenül belekontárkodik Magyarország belső ügyeibe. A javaslatot, ahelyett, hogy visszautasították volna, tárgyalás alá vették és elfogadták. *Ez egyszerűen infámia.* (Nagy zaj, helyeslés és taps. Az elnök folyton csenget.)

Batthyány Tivadar gróf: Az osztrák képviselőház e határozata sérti a nemzetközi parlamentek között fennálló tisztességet, orvítamás Magyarország önállósága ellen. Csodálja, hogy nem találkozott egyetlen osztrák államférfi sem, aki szavát ez ellen felemelte volna.

Polónyi Géza: Fel kellene függeszteni a kvótatárgyalást a támadás elintézésének idejére.

Batthyány Tivadar gróf befejezi felszólalását azzal, hogy felvilágosítást kér a kormánytól a történetekre vonatkozólag. (Éljenzés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Álláspontom ebben az ügyben csak az lehet, hogy minden belügyeinkre vonatkozó beavatkozást visszautasítsak és garanciát keressek arra, hogy ezek meg ne ismétlődjenek. Az osztrák képviselőház legutóbbi sérelmes határozata példátlan a népek történetében. (Helyeslés. Nagy zaj.)

Egy hang: Infámia!

Elnök: Rendreutasítom a képviselő urat. (Nagy zaj)

— Igaza van. Jél tette! Infámia! kiáltják közbe a baloldalon.

Elnök: Ne tessék az elnökkel szembeszállani. A magyar képviselőházban nem lehet irányadó, hogy miképen viselkedik az osztrák

képviselőház és az osztrák kormány. Valahányszor itt az osztrák kormányt durván megsértik, én élni fogok jogommal, amely egyúttal kötelességem is. Akkor leszünk erősek, ha nem követjük az osztrák képviselőház példáját.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Van okom feltételezni, hogy az osztrák kormány nem azonosítja magát az osztrák képviselőházzal. Ha mégis akadna osztrák kormány, amely magát e határozattal azonosítaná, nem lesz magyar kormány, amely ezt eltérje. Határozottan cselekedni szándékozik és elégtételt követel, másrészt pedig garanciát, hogy hasonló inzultus a jövőben ne történhessen. (Éljenezés és taps.)

Szapannos István pár szóban kijelenti, hogy Batthyány Tivadár gróf felszólalása után eláll a szótól, mert ő is erről a kérdéstről akart beszélni.

Tuskán Gergely horvátul beszél az ülés végéig.

A Róza férje.

Schönberger báró bűnügye.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 17

A Polónyi Géza barátságával kérkedő báró Schönberger Béláné szül. Wallenstein Róza férje, Schönberger Béla báró ma vádlottként állt a budapesti kir. tábla büntető tanácsa előtt. A bárónak állítólag viszonya volt régebben özv. Ludwigh Ignácnéval, akinél néhány ezer forint adósságot is csinált, amelyet azonban báró Schönbergerné gavallérosan kifizetett.

1905 évi február 8-án Wallenstein Róza összejördült férjével, aki akkor felkereste régi ismerősét, özv. Ludwighné. Ketten aztán elmentek egy aréna-utí vendégháza, ahol a báró többet ivott a kelletténél. A báró itt újabb kölcsönért folyamodott özv. Ludwighnéhoz, aki nem idegenkedett attól sem, ha a váltót a báróné is aláírja. Schönberger báró hamar segített a dolgon, váltót hozatott kocsisával és azt 3000 koronára kitöltve, aláírta úgy a saját, mint a felesége nevével. Ezt a váltót aztán Dröhlich Samu pénzügynök útján értékesítették.

Schönberger báróné azonban nem akarta a váltót kifizetni s az aláírást hamisnak jelentette ki. Ez alapon mindhárom részes ellen megindították a bűnügyi eljárást magánokirat-hamisítás miatt. A tárgyalás folyamán a kir. ügyésség vádat ejtett Dröhlich Samu ellen, miért is azt felmentették. Özv. Ludwighné azt vallotta, hogy a báró régebről tartozott neki 2800 koronával és a kérdéses estén még 200 koronát adott neki át. Arról, hogy a báró nem volt jogosítva felesége nevével aláírni, mit sem tudott. Maga a báró azzal védekezett, hogy özv. Ludwighné lerészegítette s rábírta a váltóhamisításra.

A budapesti törvényszék mindkét vádlottat 6-6 havi börtönrre ítélte.

A kir. tábla ma tárgyalta az ügyet s mindkét vádlottat felmentette a vád és következményei alól. Indokolásában a bíróság kimondta, hogy özv. Ludwighnéra nem lehetett rá bizonyítani azt, hogy a bárót rábírta volna a váltóhamisításra, vagy őt ez irányban tévedésbe ejtette volna. Schönberger bárót, aki tettestárai minőségben volt elítélve, fel kellett menteni, mert a tettest nem találta bűnösnek a bíróság. Az ítélet jogerős.

SPORT.

+ Nemzeti Sport. Most jelent meg a Polónyi Dezső dr. és Friedrich Nándor által szerkesztett Nemzeti Sport utolsó száma. Az újság egyike a legrégebb és legkittünőbb vezető sportlapoknak. Foglalkozik a Magyarországon

kul ivált sportok mindenikével. Legújabb száma is, mint valamennyi, érdekes és változatos. Kapható a Weisz és Klein cég könyvkereskedésében.

Beck gróf karrierje.

Az intrikus tábornagy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

A napokban szenzációs tartalmu könyv jelent meg Drezdában Salburg Edith grófnőnek, Benedek tábornagy egy közeli rokonának tollából. A könyv címe: Wilhelm Friedhoff. Főszereplője pedig nem más, mint a Schleck néven szerepeltetett Beck gróf tábornagy, a nyugalmazott vezérkari főnök. A könyvben valósággal megdöbbentő részleteket mond el az író Beck intrikáiról s olyan merész dolgokat mond el az uralkodóház tagjairól is, amelyek méltán kelthetnek széles körben feltűnést.

Friedhoff Vilmos nem más, mint Tegethoff Vilmos tengernagy, a győzedelmes lissai tengeri csatának ünnep-it hőse, ki tengerészetiünknek halhatatlan dicsőséget szerzett. A könyv szerint e kiváló hős katona egy udvaronc szárnysegéd besugása folytán az uralkodónál kegyvesztett lett s nyugdíjba küldetett.

E kémkedő udvaronc, akiből később vezérkari főnök, báró s végül gróf lesz a regényben, Schlecknek neveztetik. A könyv elmondja, mily végzetes szerepet játszott az 1866-iki hadjárat szerencsétlenségére ennek a Schleck szárnysegédnek küldetése, aki mint az uralkodó bizalmas embere jelent meg Benedek főhadiszállásán. Az uralkodó megbizottja s az akkor északi hadsereg főparancsnoka közti titkos tárgyalásokról csak e két ember tudott s most megszólalt az öreg magyar tábornok holt szelme Salburg grófnő könyvében és Schleck szerepléséről fölötte izgató dolgokat regél. Nyilvánvaló, hogy a Schleck név alatt Beck tábornagy, a volt vezérkari főnököt érti az író, aki a következőket beszéli el a továbbiakban:

A háboru után hatalmasan emelkedik Schleck szerencsecsillaga. Mint bárót, vezérkari főnököt s az uralkodó nagyhatalmu kegyencét látjuk szerepelni itt; hatalmasa óriási. Minisztereket teremt és buktat s besugás által egymás után nyugdíjba küldeti a nála rangban idősebb tábornokokat, míg végre ő egyedül marad fenn a hatalom tetőfokán. A kegyenc befolyását csökkenteni még Albrecht kir. hercegnek sem sikerült. A trónörökös, úgy látszik, jól ismerte ezt az urat, mert ki nem állhatta s hivatalos összejöveteleknél mindig fölötű, szinte bántó hidegséget mutatott iránta. Schleck és vezérkara iránt való érzületeit abban is megnyilatkoztatta, hogy a neki szárnysegédnek fölajánlott vezérkari tisztelet visszautasította s helyette egy csapattisztet választott szárnysegédeül. Végre sikerült azán a trónörökösnek Schlecket megbuktatnia.

Magyar nemzeti szempontból érdeklődést kelthet a könyvben a magyar katonaság viselkedése 1866-ban (mit a könyv megemlít), továbbá a békekötés egy bizalmas passzusának közzététele, melyben a poroszok kikötik azt, hogy: árulók, dezertorok, stb. osztrák részről nem büntethetők, mindezt azért, mert úgy a Klapka-féle magyarországi demonstráció, mint a magyar legénység tömeges fogságba jutásának oka a porosz politikai agitáció aknamunkájának volt tulajdonítható.

A könyvben szereplő Kohn nevű generális nem más, mint a híres Kuhn báró tábornagy, volt gráci hadtestparancsnok, akinek

nyugdíjazása alkalmából a katonatisztek tüneményt rendeztek.

Amit a könyv az osztrák magyar hadsereg vezérkaráról s különösen Schleck vezérkari főnök működéséről elbeszél, az páratlan a maga nemében! S-hoi a világon vezérkart, illetve főnököt nem állították pellengérré olyformán, mint az osztrák magyar hadsereg vezérkarát e könyvecskében.

A vádak tárgyalását e helyen természetesen nem vállalhatom el, épp úgy nem tárgyalhatók itt a könyvben az uralkodóház s az uralkodóház tagjairól mondott dolgok, amelyeknek megírásához szinte páriát ritkító bátorság kellett.

Kegyetlen iróniája a sorsnak, hogy ezekről a dolgokról, melyekről eddig csak suttogva beszéltek, gyöngéd női kezek most lerántották a leplet. A Wilhelm Friedhoff nevezetű regényben Schleck egyénisége vakmerő, maró gunnyal s kacagtató szarkazmussal van karakterizálva. E könyv megírásához bátorság kellett s e bátorság egy magyarországi származású főúri hölgyben nyilatkozott meg. (A Salburg grófok tudnillik osztrákokká lett magyar indi-génák voltak s Edit grófnő Magyarországon született.) A könyv anyagának irodalmi földolgozása tehetségre és írói tudásra vall, mert bővelkedik érdekfeszítő és drámai hatású jelenetekben.

Dühöngő örült.

Le akarta szurni a rendőröket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Az aradmegyei köz-kórházba ma egy fiatal gyereket szállítottak be szomorú körülmények között. Békéssy Ferencnek hívják az illetőt, aki reggel óta a köz-kórház tébolyda osztályának lakója.

A szerencsétlen ifju mindössze tizenhét éves, annál szomorubb tehát tragédiája. Kevés-sel ezelőtt még a legjobb egészségnek örvendett, izmosabb, fejlettebb volt, mint vele egykoru társai és így még a hozzá legközelebb állók sem sejtették, hogy élete rövid időn belül ily tragikus változáson fog keresztül menni.

Békéssy Ferenc tizenöt éves kora óta egy aradi szállító cégnél állott alkalmazásban mint gyakornok. Szorgalmas, tisztességes életű, jóeszű fiú volt, az elmebetegségnek még legkisebb jelei sem látszottak rajta. A múlt évben azonban különös változáson ment át Békéssy. Az ezelőtt kedélyes természetű ifjun melankólia vett erőt, szótlan lett, félrevonult társaitól szüleivel is csak ritkán közlekedett. Családja természetesen nem tudta mire való a gyermek viselkedését, de abban a bizsamben volt, hogy valami keserűség érte és e fölötti bánatában változott meg.

A fiú állapota azonban mindinkább rosszabbra fordult. Néhány nappal ezelőtt: már megnyilvánultak rajta az elmebetegség jelei. Hirtelenül dühöngeni kezdett, tört-zuzott, csak nehezen tudták lecsillapítani. Szülei akkor már tisztában voltak azzal, hogy fiuk nem normális. Orvost hívtak, aki meg is állapította, hogy a fiun az elmebetegség tünetei mutatkoznak, és azt tanácsolta szüleinek, hogy szállítsassák elmebetegintézetbe. Ez a múlt héten volt. A család napokon át tanácskozott, hogy mitévő legyen a fiúval. Nem tudtak elhatározásra jutni, ma azonban bekövetkezett a katasztrófa és a fiut mentők vitték a köz-kórházba.

Ma reggel zuzni-törni kezdett, majd kést rántott és le akarta szurni a hozzá tartozókat, akik erre telefonáltak a rendőrségre, ahen-

nan hat rendőr ment ki Békéssyékhez. A flu a rendőrökre is késsel rohant és csak nagy nehezen tudták lefegyverezni. Időközben megérkeztek a mentők is, akik elszállították a szerencsétlen fiút. Állapota életveszélyes. Felgyógyulásához kevés remény van.

Diáksztrájk Lippán.

A lumpoló diákok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Rendkívül érdekes, ritka sztrájkról ad hírt Lippai tudósítónk. A sztrájk a lippai kereskedelmi iskolában tört ki, amelynek tanulói azonosították magukat egy, az iskolából kizárt társukkal. A nem mindennapos sztrájk részletei a következők:

A múlt héten történt, hogy a lippai felső kereskedelmi iskolából három diákot, akiket lumpolósnak értek, kizártak. A diákokat Szász Gyula tanár jelentette fel. A diákok ellen, akiket a tanár lumpolósnak ért, eleinte nem akarta megtenni a feljelentést, miután a fiatal emberek nagyon kérték, hogy ne okozzon nekik kellemetlenséget. Hogy Szász tanár mégis megtette a feljelentést, annak az volt az oka, hogy várososszerte az a hír terjedt el, miképp Szász tanár azért tussolta el az ügyet, mert együtt lumpolt a diákokkal. Miután ez a híresztelés szerfelett kellemetlenül érintette a tanárt, akinek az eset elhallgatása állásába is kerülhetett volna, a saját érdekében kénytelen volt megtenni a három diák ellen a feljelentést. A diákok felett a tanári konferencia ítélezett és az ítélet lesújtó volt. Ugyanis a három közül egyet *kizártak az iskolából*, kettőt pedig súlyosabb büntetésre ítélték.

Ez az eset volt előzménye a szombaton ki tört diák sztrájknak. Az ifjúságot társuknak kizárása annyira elkésztette, hogy egyöntetű akcióra szánták el magukat. Gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kizárt növendékekkel szolidaritást vállalnak és abban az esetben, ha a tanári kar nem változtatná meg határozatát, *valamennyien sztrájkba lépnek*.

A diákok szombaton küldöttséget menesztettek Kovács igazgatóhoz, akit arra kértek, hogy vegye vissza a kizárt növendéket, mert ha erre nem volna hajlandó, *valamennyien ki lépnek az intézetből*. Kovács igazgató válasza rövid volt. Tudára adta a diákokat küldöttségének, hogy a tanári kar határozatán nem változtathat és azokat a diákok, akik hétfőn nem jönnének iskolába, kiléptetteknek fogja tekinteni.

A visszautasító válasz a diákok között nagy elkésztést keltett, amelynek hatása alatt elhatározták, hogy beváltják fenyegetésüket. E határozásukat követve a tett. Hétfőn reggel *egyetlen diák sem jelent meg az iskolában*, hanem az előzetes megállapodáshoz képest valamennyien Radnán gyűltek egybe, a román templon előtti téren. Zuhogott az eső, a diákok bőségre áztak, ez a körülmény azonban nem tántorította el őket szilárd elhatározásuktól. Egymást buzdítva, bátorítva jelentették ki, hogy addig nem mennek előadásra, *amíg Szász tanárt el nem helyezik*.

A diákok sztrájkanyagát azonban csakhamar feloszlatta a rendőrség, mire a sztrájkolók Paurisra mentek.

Az általános diák sztrájk folytán a lippai kereskedelmi iskolában természetesen hétfőn nem tarthattak előadást. A tanári karban nagyon nyomott volt a hangulat miután a tanárok attól tartottak, hogy a dolognak súlyosabb következményei lesznek, amelyek a fel-

sőbb körök figyelmét az iskolára terelik. De az ellentétek ma elismultak, még pedig a diákok szüleinek erélyes közbelépése folytán.

A diákok, akik megunták a szabad égen való csavargást és a fagyasztó hideget, ma valamennyien jelentkeztek az iskolában. Ezzel azonban nem fejeződött be a nem mindennapi ügy, miután a tanártestület a példaadás okáért kimondta, hogy a főkolompósnak bűnhődni kell. Ma egész nap folyt a tanulók kihallgatása és az eredmény valószínűleg az lesz, *hogy öt hatot közülök ki fognak zárni az iskolából*.

A tanári testület ezt a szigorú intézkedést azért is szükségesnek látja, mivel az utóbbi időben a diákok között nagyon elharapódzott a fegyelmezetlenség. A diákok korcsmai mulatozása az utóbbi időben napirenden volt és ez természetesen nagyon árt az ifjúság erkölcsi és fizikai fejlődésének. Ezért akar a tanári kar szigorú példaadással szolgálni, nehogy a jövőben a mostanéhoz hasonló furcsa esetek megörténhessenek.

Vasuti szerencsétlenség.

Összeütközött tehervonatok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Nagyobb vasuti szerencsétlenség történt ma délelőtt az ujkigyósi vasuti pályatesten. A balesetnek szerencsére nem lett emberáldozata, ellenben a magyar államvasutak nagy kárt szenvedtek, mert *több teherkocsi összetört*. A katasztrófának a hibás váltóállítás volt az oka. Tudósítónk a balesetről a következőket jelenti:

A 654-es számú tehervonat reggel eldult Budapestről. A tehervonat egész az ujkigyósi állomásig minden baj és késés nélkül érkezett, itt azonban a vonatvezető észrevette, hogy baj van. Meglátta ugyanis, hogy a váltót rosszul igazították el és hogy ennek következtében a vonat egy sínre került a feléje közeledő másik tehervonattal. Az összeütközést elkerülendő, megadta a vészjelét, de eredménytelenül, miután a másik tehervonat személyzete nem vette észre. Ennek vonatvezetője csak akkor fékezett, amikor az összeütközés már nem volt elkerülhető. A vonatvezető látván a veszélyt, rémületében leugrott a vonatról. Még idejekorán, mert a következő pillanatban megtörtént az összeütközés.

A tehervonat nagy erővel nekiment a szerencsétlennek. Irtoztató recsegés-ropogás és zuhanás volt hallható a kritikus pillanatban, látni azonban semmit sem lehetett, mert a hatalmas por és füst elfedett mindent. Az állomáson nagy lett a felfordulás, a munka megszűnt, a hivatalokból kirohantak a hivatalnokok. A pályatest teljesen megtelt emberekkel, mert a nagy lárma a községig is elhatolt és a zaj hallatára a község lakói is kicsődültek az állomásra.

Miután a porból és a füstől kitisztult a levegő, legelőször azt vizsgálták meg, nem esett-e kár emberéletben? Miután kintunt, hogy senkinek sem történt baja, megkezdtek a vizsgálatot a szerencsétlenség okának kiderítésére.

A 28 kocsiából álló tehervonatoknak *csak öt kocsija maradt épségben*, a többi teljesen összetört, úgy, hogy használhatatlanná váltak. Három szerencsétlen is egészen megrongálódott. Az összezúzott kocsik eltakarítása 3 óráig tartott. A forgalom ezalatt teljesen megakadt. A vonalon járó vonatok 3 órái késéssel érkeztek meg rendeltetési helyükre.

Egy aradi polgár: 219 korona.

A legdrágább közigazgatás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Egyik fővárosi lap érdekes statisztikai összeállítást közöl, amelyből az tűnik ki, hogy Arad az ország legdrágább városa. Azért a legdrágább, mert itt egy-egy polgárra 219 korona adminisztrációs költség esik, holott az ország összes városaiban kivéve még egyet — százon alul marad a közköltőnek egy polgárra eső része. Mikor Aradon megszületik valaki: kétszáz-tizenkilenc korona adóssággal látja meg a napvilágot.

Az érdekes statisztika így hangzik:

Az 1908 évre szóló városi költségvetések tulnyomó része már elkészült, ezt azokat a felsőbb hatóságok is jóváhagyták. A legtöbb város költségvetése ismét a pótdadó emelését vontatta maga után, ugyanarra, hogy itt-ott az adózó polgárok ijeszítő megterhelését konstataálhatjuk. *Békésgyulán* például, ahol 1907-ben 103 százalékos pótdadót irányoztak elő, majd ezt 120 százalékra emelték, az idén is száz százaléknál nagyobb pótdadót irányoztak elő. Az 50-60 százalékos pótdadó még normálisnak mondható ilyen viszonyok között. Ezekkel szemben azonban ma már alig van 1-2 város, ahol a saját vagyoni fedezné a kiadásokat és ahol ennek folytán nincs pótdadó.

A költségvetéseket vizsgálva, arra a tapasztalatra jutunk, hogy az adminisztráció a városokban igen drága. Emellett kirívó ellentétek mutatkoznak az egyes városok között. *Aradon például egy polgár adminisztrációja 219 koronába kerül*, míg Keszthelyen csak 20 koronába és Gárdoros községben mindössze 6 koronába. A községi forma tehát olcsóbb, a polgároknak előnyösebb, mint a városi. A kellő összehasonlítást e tárgyban egy táblázat adja, mely egyes városok 1908. évi bevételét, kiadását, pótdadját és végül azt mutatja, hogy egy-egy polgár adminisztrációja mibe kerül a városnak. E táblázat, mely az érdekesség kedvéért a bécsi adatokat is feltünteti, a következő:

	Bevétel	Kiadás	Pótdadó	Egy
	korona	korona	korona	% polgárra esik
Bécs	173,864.210	172.946.070	—	81.—
Budapest	44,092.140	47,981.979	?	60.—
Szatmár	1,082.559	1.204.059	66	44.—
Győr	1,451.644	1,882.827	73	50.—
Temesvár	2.403.707	2,786.707	35	51.—
Keszthely	77.157	124.840	58.8	20.—
Felsőbánya	136.592	136.365	—	30.—
Óbecse	509.876	559.022	40	30.—
Ujvidék	821.867	1,102.635	65	31.—
Versec	774.417	977.272	80	37.—
Sopron	—	—	94	39.—
Arad	11,433.695	12.231.402	78	219.—
Szeged	3.956.884	4.568.275	50	41.—
Nagykőrös	373.899	441.007	35	17.—
Igló	787.311	724.079	—	76.—
Körmöcbánya	555.597	551.581	—	128.—
Besztercebánya	588.107	612.181	40	66.—
Szilágysomlyó	132.901	166.930	53	29.—
Zenta	847.341	1.018.026	38	35.—
Kolozsvár	1,808.401	2.334.078	66	47.—
Nagyszombat	818.262	874.137	12	28.—
Nagyvárad	1,677.165	2,143.437	62	46.—
Selmecbánya	362.082	435.647	—	28.—
Székelyvár	95.404	170.722	42	18.—
Nagykanizsa	625.027	876.714	77	37.—
Hajduböszörmény	157.721	222.245	41	9.—
Gárdoros	5.668	17.610	98	6.—

Ezek az adatok szomorú bizonyosságai annak, hogy a magyar közigazgatás nem olcsó dolog és hogy a városi lakosság országsszerte joggal panaszkodhatik arról, hogy agyonadminisztrálják.

Egy gimnázium botránya.

Leleplezett tanárok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 17.

Még 1906. évben történt, hogy Kalmár Jenő hírlapíró a Máramaroszigeten megjelenő „Világosság” című lapban „Uzérkedés a tanári diplomával” címen cikksorozatot írt, melyben azzal vádolta a máramaroszigeti ev. ref. főgimnázium tanárait, hogy pénzért osztályvizsgái s érettségi bizonyítványokat állítanak ki az ország minden részéből összesereglett és más intézetben boldogulni nem tudó tanulóknak. A cikkek szerint egy-egy tanár az érettségi s osztályvizsgák előtt 40–50 privátistát tartott, kiknek mindegyike 600–700, sőt 1000 koronát is fizetett. A tanárok e pénzért alig adtak egy-két órát a tanulóknak, ezen azonban kijeltek egy részt az illető tantárgyból s a szegény nebuló nem busult, nem drukolt, mert tudta, hogy ugyis azt a részt feleli a vizsgán, melyet az illető szaktanár megelőzőleg kijelölt. Ilyen s ehhez hasonló állításokat tartalmaztak a „Világosság” cikkei. A tanárok ellen e cikkek alapján fegyelmi eljárást indított a tiszántúli evangélikus református egyháztanács. A fegyelmi eljárás azonban a *tanárok felmentésével* végződött.

Kalmár nem nyugodott meg az ítéletben, hanem tovább cikkezett s nap nap után különféle vádakhoz hozott nyilvánosságra. Követelte, hogy *indítsanak a tanárok ellene sajtópört*, mert az egyházkerület fegyelmi bírósága a bizonyítás megkísérlése nélkül mentette föl a tanárokat.

Az ügyet annak idején több fővárosi lap is szóvá tette, úgy, hogy a közoktatásügyi miniszteriumban is tudomást szereztek a dologról és a személyügyek vezetésével megbízott miniszteri osztálytanácsos utasította Dóczy Imre egyházkerületi főügyelőt, hogy ha tisztának érzik a tanárok magukat ez ügyben, indíttassa meg velök Kalmár ellen a sajtópört.

A tanárok eleinte vonakodtak a pör megindításától és arra hivatkoztak, hogy ők a fegyelmiszék határozatával teljesen meg vannak elégedve és ebben kellő elégtételt találnak. Később azonban, hogy az esküdtzöket elkerüljék, közokirathamisítás miatt akartak Kalmár ellen pört indítani. Azzal érveltek ugyanis, hogy miután Kalmár cikkeiben a pénzért kiállított bizonyítványoknak a számát is megjelölte és miután szerintök a Kalmár állításai valótlanok, Kalmár *hamis tényeket állított és ezzel — lévén a bizonyítvány okirat — közokirathamisítást követett el.*

A tanárok az elévülés előtti napon mégis kénytelenek voltak a pört megindítani.

Kalmár Jenő 10 éves visszamenőleg kérte a bizonyítás elrendelését, melynek a bíróság helyt is adott. Kalmár állításainak igazolására csaknem 150 tanut jelentett be, kiknek tulnyomó része oly súlyosan terhelt s a tanári testületre nézve kompromittáló vallomást tett, hogy a tiszántúli ev. ref. egyháztanács fegyelmi bírósága jónak látta megkeresni az ügyességet s arra kérni, hogy ha a kihallgatott tanúk vallomásából a fegyelmi eljárás újbóli megindítására okot lát fenforogni a bíróság, az iratokat a fegyelmi eljárás újbóli megindítása végett tegye át. Így került az ügy az egyetemes kon-

vent elé, hol most végső elintézés előtt áll. A konvent határozathozataláig a bíróság az eljárást felfüggesztette.

A tanárokat kellemlenül érintette az egész ügy, mert a lyceum kormányzótanácsa a cikkek megjelenése után tüstént megvonta a tanároktól a megánórák adásának jogát s így a tanárok évi 4–5000 korona *mellékjövédelmektől* elestek.

A tanárok, hogy Kalmáron mindezekért bosszút álljanak, tiikos értekezletet tartottak, amelyen olyan értelmű határozatot hoztak, hogy Kalmárt a főgimnázium nyilvános ünnepélyéről ki kell utasítani. Kalmárnak a határozat tudomására jutott s a btkv. 262. §-ába ütköző becsületsértés vétsége miatt följelentést tett 13 tanár ellen.

Most aztán, mikor a tanárok értesültek róla, hogy Kalmár miként akarja megtorolni a küönös határozatot, mindegyik mentegődzik, úgy, hogy nem akad közöttük egy sem, ki magára vállalja a határozatért a felelősséget. Így aztán a bíróság lesz hivatva eldönteni, hogy kik voltak jelen a nevezetes értekezleten.

A városban a tanárok iránt általában oly nagy az ellenszenv, hogy Darray Gábor kezdeményezésére deputációval akarnak Apponyi miniszter elé járulni, kitél kérni fogják, hogy a békés teníthatás érdekében tegyen meg mindent, hogy a mostani tanárokat *új emberek váltsák föl.*

Delegáció előtt.

Az osztrákok és Wekerle.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 17.

A képviselőház mai ülésén Wekerle miniszterelnök a Reichsrath tegnapi ülésén történetekkel foglalkozva kijelentette, hogy nem fogja tűrni egy idegen államnak az ország belügyeibe való illetéktelen beavatkozását. Az osztrák parlament szélső elemei azonban nem törődnek a visszautasításokkal, hanem továbbra is kritizálják a magyar képviselőház eljárását.

A koalíciós pártok ma jelölték ki azon képviselőket, akiket a delegáció tagjaivá fognak megválasztani.

Távirati értesítéseink:

Az osztrák beavatkozások ellen.

Az osztrák képviselőház tegnapi ülésén történtek után számos függetlenségi párti képviselő elhatározta, hogy küldöttségileg fogják felkeresni Wekerle Sándor miniszterelnököt és nyilatkozatot követelnek tőle az iránt, hogy a kormány mit szándékozik tenni az ehez hasonló illetéktelen beavatkozások elkerülése céljából. A miniszterelnököt értesítették a megállapodásról, mire Wekerle felfüggesztette az épen folyó miniszteri tanácskozást és a miniszterelnöki szobában fogadta a küldöttséget, amelynek tagjai voltak: Batthyány Tivadar gróf, Kmety Károly, Mérey Lajos, Justh János, Halász Lajos, Burgyán Aladár, Bakonyi Samu és mások.

A küldöttség szónoka, Mérey Lajos, utalt a Reichsrathban történetekre s kérte a miniszterelnököt, hogy ezért a sérelemért okvetlenül szerezzen elégtételt.

Wekerle Sándor kijelentette, hogy k már érintkezésbe lépett Beck báró osztrák miniszterelnökkel, aki megígérte, hogy a Reichsrath mai ülésén szöbáhozza az osztrák parlament tegnapi határozatát. Az egész kormány érzi a durva sérelmet és

mindenféleképpen rajta lesz, hogy elégtételt szerezzen.

A küldöttség éljenzéssel fogadta a nyilatkozatot és bejelentették a miniszterelnöknek, hogy e tárgyban a képviselőház mai ülésén a párt megbízásából Batthyány Tivadar gróf fog felszólalni.

A horvát bán Budapesten.

Rakodczay Sándor horvát bán ma Budapestre érkezett s a délelőtt folyamán bejött a képviselőházba, ahol hosszasan tárgyalt a kormány tagjaival. A bán mostani budapesti tartózkodása alatt elől az új horvát osztályfőnökök kinevezésének kérdése.

A miniszterekkel folytatott tanácskozása során a bán beszámolt a horvát állapotokról. Azután Rakodczay egy hírlapíró fogadott, akinek kijelentette, hogy a helyzet egyelőre változatlan.

— Ami az én személyemet illeti, nem ragaszkodom az állásomhoz, de egyenesen hibának, sőt bűnnek tartanám, ha állásomat most elhagynám. *Lemondani tehát nem szándékozom.*

A horvátok.

A horvát obstrukció vigan szervezkedik és vigan folyik tovább.

Természetesen, a kormányt élénken foglalkoztatja ez a legujabb obstrukció.

A miniszterelnök megkérdezte Supilot, az obstrukció szitóját, hogy hát tulajdonképpen mit akarnak, mit céloznak.

— Horvátországot — folytatta — nem érte sérelem a vasutas törvénnyel, mert *engedményt kaptak anélkül, hogy bármit is feladtak volna eddigi jogaikból.* Amikor a magyar államvasut horvát vonalain kötelezővé teszik a magyar alkalmazottaknak is a horvát nyelv tudását, csak természetes, hogy viszont azt is megkövetelik, hogy magyarul értsen a horvát származású személyzet is.

Supilo erre azt panasolta fel, hogy a horvátországi állami iskolákban erősen magyarosítják a horvát növendékeket is.

Wekerle Sándor erre azt válaszolta:

— Nem akad olyan komoly ember, a ki elbigyje, hogy Horvátországban magyarosító politika folyik. Ennek sem célja, sem értelme nem volna s így nem lehet érdekünk. Nem értelek hát benneteket! Nem értelek benneteket.

A ravasz Supilo sunyin válaszolt:

— *Majd meg fogja érteni, kegyelmes uram!*

— Jó, — hangzott a válasz — de mond meg, hogy van az, hogy a mosonmegyei horvát vidéken két horvát óvodát állítottak fel? Ezzel szemben megállapítható, hogy Horvátországban még nem létesítettek magyar kisedevót.

A miniszterelnök ezután azt kérdezte Supilotól, hogy voltaképpen *miért obstruálják meg a horvátok a kvótajavaslatot, amikor semmi közük sincs hozzá, mivelhogy őket nem érinti ez a kérdés.* Az 1868-iki kiegyezési törvény értelmében Horvátország nem járul hozzá a kvótához, hanem jövedelmének 54 százalékát a saját belügyi kiadásának fedezésére fordítja, 46 százalékot pedig a közös költségekre.

Supilo erre nem tudott mit válaszolni s hogy vita ne keveredjék ebből a rájuk nézve kényes kérdésből, Frank József budapesti látogatása fölött tréfálkozott s azt mondta a miniszterelnöknek, hogy a Starcsevics párt vezére annyira meg volt

illetődve, amikor a miniszterelnököt várta, hogy szívesítőre volt szüksége, aminek hatása azután a tárgyalások közben észlelhető is volt.

A delegátusok.

A függetlenségi párt ma este hat óra körül értekezletet tartott, amelyen a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottsági tagok kijelölését ejtették meg.

A párt a delegációba a következőket jelölte:

Rendes tagok: *Bakonyi Samu, Barabás Béla, Batthyány Tivadar gróf, Benyovszky Sándor gróf, Bernáth Gyula, Chernek Gyula, Eitner Zsigmond, Gál Sándor, Hoitsy Pál, Holló Lajos, Kmety Károly, Lovászy Márton, Nagy Emil, Okolicsányi László, Sággy Gyula, Szabó István, Szentiványi Arpád, Teleki Arvéd gróf, Thaly László, Ugron Gábor, Zichy Miklós.*

Póttagok: *Hellebronth Géza, Lázár Pál, Samassa János, Steiner Ferenc, Földes Béla és Mérey Lajos.*

Rátkay László bejelenti, hogy interpellációt jegyzett be a Reichsrathban történetek miatt. Mivel a képviselőházban ma ez az ügy elintézését nyert, az interpellációtól eláll.

Nagy Sándor felhívja a párt figyelmét arra, hogy a függetlenségi párt a községi életben is igyekezzék előtérbe hozni a saját embereit.

Hoitsy Pál, tekintettel arra, hogy a képviselőház a delegációk ülése alatt is folytatja tanácskozásait, kéri a párt tagjait, hogy a Ház ülésein minél nagyobb számban jelenjenek meg.

*

A néppárt ma délelőtt a képviselőházban értekezletet tartott, amelyen a delegációba a párt a következőket jelölte: *Rakovszky Béla, Molnár János, Zboray Miklós, Buzáth Ferenc* rendes tagokat és *Szmrecsányi György* póttagot.

A ravasz szerelmes.

A színésznőjelölt barátja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Raffinált csábításnak esett áldozatául egy H. Ilonka nevű szép szőke varóleány. H. Ilonka nemrégiben megismerkedett egy magát *Fehér Aladár*nak nevező hivatalnokkal, aki folyton a leány nyomában volt, míg végre sikerült neki közelébe férkőznie. A fiatalember elsínte az ismert frázisokkal udvarolt a csinos varróleánynak, de miután belátta, hogy így célhoz nem ér, furfangosabb eszközökhöz folyamodott.

H. Ilonka, mint a legtöbb fiatal leány, nagy rajongással viseltetik a színpad iránt. Udvarlójának folyton arról beszélt, hogy színésznő szeretne lenni. A leánynak ez a gyengéje vezette célhoz a fiatalembert. Elhitette vele, hogy nagy befolyása van az aradi Nemzeti Színháznál, miután *Szendrey Mihály* régi jó barátja. Kilátásba is helyezte a leánynak, hogy befolyását érvényesíteni fogja és a legrövidebb idő alatt beprotézálja a színházhoz.

— Énekes szubrett szeretnék lenni. Nagyon jó a hangom, ugy-e megteszi, ugy-e protezsálni fog? — kérdezte a fiatalembert a leány.

Fehér Aladár természetesen nem mondott nemet, miután tudta, hogy ilyen módon elkápráztatja a lányt. Sőt olyan tervet főzött ki, amely föltétlenül hatásosnak látszott. Másnap, amikor a leánynyal találkozott, örömmel újságot adott neki, hogy kívánsága hamatosan telje-

sülni fog, mert legközelebb megüresedik az egyik énekes szubrett helye: *Kun Irén* eltávozik Aradról.

A leány öröme leírhatatlan volt. A legnagyobb hálát helyezte kilátásba az esetre, ha óhaja teljesül. A fiatalembernek csak ez kellett. Harmadnap tovább fűzte a mesét. Elmondta a leánynak, hogy levél útján érintkezésbe lépett jó barátjával, *Szendrey Mihály*val, aki föltétlenül válaszolni fog. Negyednapra már fel is mutatta a leánynak a választ, amely alá *Szendrey Mihály* igazgató neve volt írva. A leány így hangzott:

Kedves barátom!

Kivánságodat a legnagyobb készséggel teljesítem. *Kun Irén* tényleg elhagyja a színházat és így pártfogoltodat szívesen szerződtetem. *Szendrey Mihály.*

A leány természetesen magánkiül volt a boldogságtól, a fiatalember pedig titokban jól mulatott a sikerült heccen, amelynek révén célját elérheti. De nem elégedett meg a hamisított levéllel, hanem tovább fűzte a stíkit. A múlt héten azt mondta a leánynak, hogy beszélt *Szendrey* igazgatóval, aki nagyon megörült ajánlatának, de előbb személyesen meg akar ismerkedni vele. Kérte tehát a leányt, hogy vasárnap este legyen a Deák Ferenc utcában, ahova ő *Szendrey* társaságában elfog járni.

A leány a jelzett órában reménységektől eltelve várt. A fiatalember csakugyan meg is jelent, de nem *Szendrey*, hanem egy beretvált bajszu fiatalember társaságában, aki *Székely Béla* színházi titkárnak mutatta be magát és *Szendrey* nevében bocsánatot kért, hogy a direktor nagyfokú elfoglaltsága miatt nem jöhett el. Azután szemügyre vette a leányt és elragadtatással adott kifejezést annak a hatásnak, amelyet reá gyakorolt.

— Kisasszony — mondta — ön elsőrendű szubrett-alak. Nagyon csinos, nagyon bájos, Szerződtetni fogom.

A leány örömmámorban uszott. Megkérdezte az áltitkárt, hogy mikor kötik meg a szerződést.

— Akár mindjárt — válaszolt az — de legjobb lesz, ha nagysád vasárnap délután fel-fárad lakásomra, ott kényelmesen megbeszélhetjük a részleteket.

A leány természetesen örömmel fogadta a meghívást. És vasárnap dobogó szívvel állított be egy kétes hírű szállodába, ahol az állítólagos titkár lakott. A szobában azonban csak *Fehér Aladár* találta, aki azt mondta, hogy a titkár rögtön jön. Azután bezárta a szobát.

Hogy mi történt itt, azt mindenki sejtethi. A leány megadta magát sorsának. Csakhogy ezzel nem fejeződött be a pikáns ügy, mert *Fehér Aladár* a pásztoróra után nevetve beszélt a leánynak, hogy a szerződötetés csak tréfa volt, ő észelte ki, azért, hogy elérhesse célját. A leány erre a szomorú felfedezésre kétségbeesett jajgatásban tört ki és egyenesen a rendőrségre rohant, feljelentvén a magát *Fehér Aladár*nak nevező fiatalembert.

A rendőrség most keresi a fiatalembert, aki, mint kitűnt, álnevet használt. Ám, ha el is csípi, megbüntetni nem lehet, miután a leánynak nincsenek tanúi.

TANÜGY.

(—) Karácsonyfa-ünnep a gáji ovodában. Gáji külváros városi ovodájában a szegény gyermekek karácsonyfa-ünnepélye folyó hó 21-én szombaton délután fél 3 órakor lesz megtartva. Az érdeklődőket tisztelettel meghívja T. Kornis Ilona ovónő.

Gonosztévők szökése.

Garázdálkodó rablók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Két közveszélyes gonosztévő: taróztatott le ma a lippai csendőrség, *Bozsán Miklós* és *Petkó Miklós* személyében. Csak nagynehezen találták meg buvóhelyüket s a letartóztatás alkalmával valóságos harcot kellett vívnia az elfogatókra kiküldött árom csendőrök. Az elfogatói parancsot az aradi királyi ügyészség több elkövetett bűntettük miatt bocsátotta ki *Bozsán* és *Petkó* ellen. Folyó hónap 13-án délután azonban tetőfokra hágott garázdálkodásuk. Az országúton, *Glogovác* és *Mikalaka* közt megállították *Czöllner* Ferenc kocsiját, melyen az egy ládát szállított *Husserl* Vilmos *Glogováci* kereskedőnek. *Petkó* megragadta a lovak gyep-lőjét, *Bozsán* pedig az alatt felugrott a kocsin ülő *Czöllner* mellé, kit leszurással fenyegetett.

A megrémült fuvaros rövid ellentállás után leszállt a kocsiról és átengedte azt a rajta lévő áruval együtt az utonállóknak, kik vágtaban hajtottak tovább Lippa felé.

Azonban alig néhány száz lépésnyire az imént elkövetett rablómerényletük színhelyétől megállították a kocsit. Egy paraszttasszony közelébe feléjük. *Kosztai* Jeléna, negyvenkét éves *Glogováci* lakos volt a szerencsétlen, kit balvégzete a rablók útjába sodort. Mikor az asszony halk köszöntéssel akart a kocsi mellett elhaladni, *Bozsán* leugrott a bakról, torkon ragadta őt és kést szegyezve a mellének, ráordított:

— Add ide minden pénzedet, mert itt halsz meg rögtön, ha nem engedelmeskedsz.

Az asszony szabadkozott, hogy bizony neki egy krajcár pénze sincs, s hogy kíméljék meg az életét. Erre *Petkó* is leszállt a bakról s a míg *Bozsán* a torkánál fogva erősen tartotta a levegő után kapkodó asszonyt, odalépett melléje és szintén rákiáltott:

— Jaj neked, ha hazudtál! Kivágjuk a beleidet, ha becsaptál!

Azután átkutatta az asszony zsebeit, de nem talált nála semmit. *Bozsán* haragjában nagyot lódított az asszonyon, úgy hogy az jó messzire tőle a földre zuhant, hol rövid ideig alétan feküdt. Ezalatt *Petkó* rávetette magát a szerencsétlen áldozatra és ütlegelni, rugdosni kezdte, míg eszméletre tért, azután erőszakot követelt el rajta.

Az asszony még sokáig feküdt eszméletlenül az országúton, míg végre egy, az aradi hetivásárról hazatérő szekerre felvették és hazaszállították *Glogováca*ra. A két gonosztévő akkorra már régen elhajtattott s csak tegnap sikerült a kézrekerítésük egy lippai földműves házában, ahol kettős merényletük óta elrejtözve tartózkodtak.

Mikor a csendőrség *Bozsán*t és *Petkó*t le akarta tartóztatni, azok késsel rohantak a csendőrökre és az egyiket meg is sebeztek. Csak nagynehezen sikerült a két rovott multu ember kezéből kicsavarni a kést és miután megkötözték őket, átkísérték *Mondorlakra*, ahol a község házában egy szobába zárták őket. A két gonosztévőnek azonban sikerült feloldozni a köteleket s miután a csizmájukba rejtett késsel kifeszítették az ajtót, megtámadták a község házában lévőket és *Bernát* Ferenc községi aljegyzőt és *Nedessz* Simon rendőrt súlyosan megsebeztek. Azután elmenekültek. A csendőrség most erőlyesen keresi a két gonosztévőt.

Az Arany Szarvashoz.

Palermo pörkölt kávé

DÜRR GUSZTÁV fűszerkereskedéséből

== Arad, a városházával szemben. ==

A kávé kedvelői körében — s ugyan kik nem tartoznak ezekhez — egyenesen feltűnést kelt egy zamatos ízű kávékeverék, mely Dürr Gusztáv fűszerkereskedéséből kerül forgalomba. Ez a kávé, amely úgy tejes, mint fekete kávénak valami fenomenális finom ízt és aromát kölcsönöz igazán hívta van arra, hogy minden ház asztalán ott legyen. Speciálitása, hogy az idegekre nem ártalmas. Szapora és igen kiadó, ami maga a háziasszonyok szemében igen nagy előny, de tekintve egyéb jó tulajdonságait, hívta van minden más kávé háttérbe szorítani.

A tulajdonos cégnek gondja van arra is, hogy ez a kitűnő kávékeverék hetenkint kétszer friss pörkölésben kerüljön a közönség elé s hogy minden háztartás megszerezhesse, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ kilós csomagolásban a cég nevével ellátott ólompecséttel bezárva kerül forgalomba.

Az utóbbi időben, mikor a kávéban is, mint az élelmiszerben általában, a hamisítások napirenden vannak s a festett rossz és olcsó kávétól a közönség alig tudja megkülönböztetni a finom kávé, valóságos áldásnak nevezhető a Palermo pörkölt kávé, mert aki egyszer vásárolt és ivott ebből a kávéból, meg lehet győződve, hogy mindig ugyanazt a jó minőséget kapja.

Azok, akiknek még nem volt módjukban e kávéból fogyasztani ajánlatos egy próbavásárlás, ez a legjobb meggyőződés-mód arra, hogy teljesen jó az egészségére nem ártalmas, még mindenki által, akik e kávéból vásároltak kedvelt cikket kap.

Dürr Gusztáv fűszerkereskedése óriási napiforgalma mellett jelentős üzletet tud kimutatni a Palermo pörkölt kávé eladásából s az, hogy a cégnél egész külön osztály foglalkozik e kávé pörkölése, csomagolása,

széleskörű vizsgálásával, bizonyossága egyrészt a kávé kedveltségének.

Messze vidékre is szívesen és sokan ho-

zatják a Palermo pörkölt kávé, azért Aradon, a megyében és a szomszédos megyék és azok közeli községeiben minden háznál főként ott

kellene találni ezt a kávé, mert városunk eme speciális kávékeveréke megérdemli, hogy mindenki első sorban méltassa pártfogására.

Friss választék mindenféle déli gyümölcsök, csemegék, teasütemények és bonbonokból!

Meglepő szép és olcsó karácsonyi cukorkák fára is agatni!

Különbözőféle csillogó fadiszek remek választéka!

Idei aratású legjobb teák. — Jamaika, Demarara, Cuba rumok.

Pezsgőborok, likőrök és mindenféle sajtok nagy raktára.

Városi és megyei telefon szám 118.

2791

Figyelemre méltó!

A vásárló közönség szíves tájékoztatására hozom, hogy megkezdődött a nagy

karácsonyi szövet vásár,

mely tart f. év december 31-ig. Az általános és kedvezőtlen viszonyok folytán az őszi és téli áru raktár nagy részben vissza maradt.

Mintán nagy súlyt helyezek arra, hogy téli áruim még ez évben eladassanak, már mostan kezdem olcsón árusítani és így különösen néhány cikket sorolok fel, melyek nagy alkalmi vételök a mai rendkívüli drágasággal szemben:

Dupla-széles posztók minden színben, métere most 75 fillér, 120 cm. széles angol mintájú szövetek, igen jó minőség méterje 1 korona. **Mosó delainek** még néhány vég van raktáron, méterje 60 fillér; **gyapju delainek** remek színekben, friss szállítmány, méterje 1.50 kor. **Blouse kelmek**, barchetek, flanellek minden színben legnagyobb és olcsó választékban, olcsó szabott árak mellett.

Tessék üzletemet felkeresni, meg fog győződni arról, hogy ruhaszövet szükségletét nálam **kitűnően** veheti meg. **Karácsonyi ajándékeknek legalkalmasabbak** a következő cikkek: Szörme boák 3 kor., 4.50 kor., és egészen nagy 7 korona. Igen szép szörme-karmantyuk (muffok) 3.50 kor. darabja. **Jó meleg keztyűk 25 krajcár párja**, minden színben. Maradékok blousoknak 1. kor., 1.50 kor. 2 kor. és 3 kor. darabja. Berliner sálók 95 krtól feljebb minden árban.

Készpénz vásárlásnál 5% pénztári engerményt nyújtok!

Kirakatalm megtekintését mindenkinek ajánlom, mielőtt szükségletét beszeresné; meggyőződik, miszerint áruim minden vereségi kárnak.

Személyi, figyelmes és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom vevőimet. Számos támogatást kér

2792

Kiváló tisztelettel

HOFFMANN SÁNDOR

Arad, színház-épület.

Telefon szám 10.

Telefon szám 10.

Uj cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Batthyány-utca 32. szám alatt** egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések, mint kész munkák a legjobb minőségű anyagból, a legdivatosabban készülnek.

Ugyszintén a javítások pontosan és azonnal készíttetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel 2/24

Márton György,
cipész.

Szőlőoltványok.

Fajtisza riparla portális alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérzetű bor- és csemegefajta 2690

fás-oltványokat

bármely mennyiségben szállit

HÁMORY GAZDASÁG.

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szivesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomortartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és hugykőképződmények, nem szervesek váladéka, torok lepedék, ondó, anyatej és kor-szövet-tani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért. 288

242 TELEFON 242

Villanycsengő

Javításokat

villanyvilágítási

bevezetéseket szaksze-
rűen eszközöl 2843

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

Több mint 25 év óta elismert leg-
olcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kősmű, rövidáru és fehérnemű üzlete

„kék golyóhoz“

Arad, József főherceg ut II. szám
(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítatnak: vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, trikó ingek és nadrágok, sapkák, keztyűk, harisnyák, cipők, gyermek-ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyterítők, paplanok, esőernyők, stb. 2552

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejáratával szemben. Bo-
hus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gárgyárban leegotott

valódi Auerek raktára.

Drbja 60 fill.)

Évegcsengerek, arnyók, tulipánok, vil-
lanykürtök, lámpa szerek és szerelési
anyagok legjobb minőségben legolcsóbb-
ban kaphatók. 262

BURZA TESTVÉREK

vas-, szerszám-, mezőgazdasági gép- és fűszerkereskedés

az „Arany kapához“ 2161

Aradon, Boros Béni-tér 1. szám.

Városi és megyei telefon szám 604.

Ajánljuk dusan felszerelt raktárkészletünket

rudvas, lemezek, öntvények, önlöttvas kály-
hák, takaréktűzhelyek, székér- és hintótenge-
lyek, láncok, sodrony és sodronyszegek,
asztalos-, lakatos-, kovács-, bognár- és kádár-
szerszámok, épület- és butorvasalások,
tengeri morzsolók, szecs-kavágók, répavágók,
zománczott öntöttvas- és lemezdedények, min-
dennemű konyhaberendezési és háztartási cikkek,
korcsolyák, fegyverek, revolverek, löszerek,
tüskés sodrony és sodronyfonatokban.

Diszes karácsonyaállványok.

Tápértékben leggazdagabb,

Hatásában felülmulhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 319

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gumm különlegesség, a képzelhető
legjobb úvszer. 6 drb. egy eredeti femdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógy-vegyészeti laboratóriumában

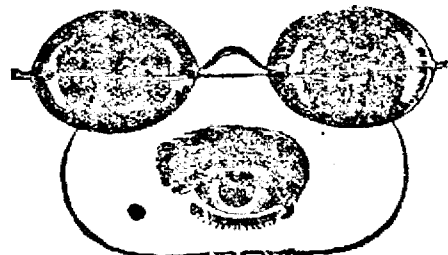
Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeháza mellett.

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látsszerész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két-
évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon.
Raktáron tart mindennemű színházi látsze-
veket a legkülönbözőbb kiállításban leg-
finomabb forgatték orrcsipejtők és szem-
üvegek arany ezüst nickel és tekton-
beka csont keretekben, legjobb üveg kiel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmerők-
ben, bor, must és szesz részere, to-
vábbá mindenféle hőmérők, minden-
nemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsipejtők or-
vosi rendellet szerint azonnal ké-
szíttetnek.

Írnok kerestetik,

ki a jegyzői teendőkhöz főleg
kataszteri ügyekben jártas.

Havi fizetés 30 korona, mo-
gás és ágyi ruhán kívül teljes
ellátás.

Szorgalmához képest némi-
leg a jövedelemből is részesül.

Allását azonnal elfoglalhatja.
Jószáshely, 1907. évi decem-
ber hó 14-én.

Karácsonyi János,

2937

körjegyző.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Aradon, Salacz-utca 3. sz. a.** egy a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó
gépeket, keletbelyegzőket, dombor-
nyomó sajtókat, sablonokat és min-
denféle bélyegző-festéket (Durabell-
festék minden színben.)

Készítek:

monogramokat, cimereket, egyleti és
sport-jelvényeket, zászló-szegeket,
írás vésést és minden e szakmába
vágó munkát 2749

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.

vésnök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Josette kisasszony, a feleségem, vigjáték. (A. bérlet.)
Csütörtök: Hálás utókor, dráma. Bemutató előadás. (B. bérlet.)
Péntek: Hálás utókor, dráma. (C. bérlet.)
Szombat: Varázskeringő, operett. (A. bérlet.)

* Kiss József ünneplése Aradon. A Kölcsey-egyesület szordai felolvasása iránt rendkívül nagy az érdeklődés. Ennek középpontja Kóbor Tamás felolvasása Kiss Józsefről. Az ünnepi felolvasás tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó. Elmondja Krenner Miklós dr.
2. Kiss József: Előhang. Előadja. K. Kápolnay Juliska.
3. Kiss Józsefről. Icta és felolvassa Kóbor Tamás.
4. Kiss József: Egy sir. Dallama Lányi Ernő. Énekli Weichart Auróra zongorakísérete mellett Bing János. Kiss József: Súlyom Peti hegedűje. Dallama Konti Józseftől. Énekli Weichart Auróra zongora kísérete mellett Bing János.
5. Kiss József: Jehova. Előadja: Kesztler Ede.
6. Kiss József: Mese a nagy csizmáról és a kis cipőről. Előadja K. Kápolnay Juliska.
7. Kiss József: A naphoz. Előadja Kesztler Ede.

A felolvasásra csak belépti jeggyel vagy a tagsági igazolvánnyal lehet bemenni. Ezekkel a karzat is nyitva lesz a közönségnek.

* Gyermek-előadás karácsony előtt. Az aradi színház vezetőségének finom és ügyes ötlete támadt akkor, amidőn terve vette, hogy a hó 24-én, kedden délután egy régi, gyönyörűségű tándéjátékot, a *Hófehérke és a hét törpe* című darabot adat elő. A poétikus, gyermekdarab előadásához ugyancsak poétikus és kedves gondolat fűződik. A szent estét megelőzőleg, kedden délután rendezik ezt a mesejátékot, hogy amíg a kis Jézuska az ajándékkal és a gyógyó karácsonyával foglalatkosodik, addig a kicsiny gyermekek mit sem sejtve az otthon készülő dolgokról, tapsoljanak a Hófehérkének, a gonosz királynénak és a hét törpének meghatározó történetében. Mire a függöny legördül és a komédiának vége, akkorra kigyullad az aranyos karácsonyfa sok sok apró gyertyája, a mese szép ajándékokat mind kirakta a jószívű Jézuska.

* Őrült a hangversenyteremben. E hó 25 ikén, karácsony első napján érdekes előadásban lesz része az aradi közönségnek. Hegedüs József dr., a budapesti angyalföldi tébolyda volt orvosa, aki nemrég a fővárosban hatalmas sikert aratott, érdekesítő és idegizgató előadást tart az Őrültekről. Elmekór tanulmányait három szakaszban mutatja be, éles, megfigyelő képességgel és kitűnő előadásban. A szenzációs előadás a Központi szálloda nagytermében lesz. Jegyek már előjegyezhetők a Weisz és Klein-cégénél.

* Japán. Holnap, szerdán este tartja meg a budapesti Uránia színház a helybeli Uránia helyiségében utolsó előadását. Eddig is eseményszámba ment a jeles budapesti színház vendégjátéka, amely a multban bizony meg nem szokott műélvezetben részesítette a megjelent nagyszámú közönséget, de a holnapi este igazi slágere a színháznak. *Szemere Attila: Japán* című darabja méltó befejezése lesz az Uránia vendégjátékának. A legszelemesebb világiak egyikének romokba készült műve Japán, amely máskor sőt tapasztalt érdeklődést keltett a fővárosban is. Aranyos humorával szótve át *Szemere* művét, amely érdekesen ismerteti meg velünk Japán összes, előttünk sokszor bizarrnak látszó érdekességeit.

* Josette kisasszony a feleségem. Telt házak előtt adták még mielőtt az aradi színházban a francia espritnek gyönyörű hajtását, a *Josetta kisasszony a feleségem* című vigjátékot. Holnap, szerdán adják elő újból ezt a kitűnő vigjátékot a régi szerposztással. Csütörtökön Lengyel Menyhért nagyszerű s művének, a *Hálás utókor*-nak lesz a bemutató előadása.

Beck Weisskirchner ellen.

Magyarország és az osztrákok.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 17.

A Reichsrath mai ülésén Beck báró miniszterelnök újból kijelentette, hogy nem tartja sem helyesnek, sem jogosnak egy más, önálló állam belügyeibe avatkozni. Az osztrák parlament láthatólag nem volt megelégedve a miniszterelnök nyílt és határozott nyilatkozatával, erre vall az, hogy Choch cseh radikális képviselő indítványára a Reichsrath Beck báró beszéde felett vitát indított.

A mai ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az elnök megnyitó szavai után Beck báró miniszterelnök emelkedett szólásra és a Reichsrath tegnapi elfogadott határozati javaslatáról így nyilatkozott:

— Tisztelt Ház! A december 12. ülésén a legnagyobb határozottsággal azon elvet tettem magamévá, hogy nem lehet a monarchia két államának egymás belügyeibe avatkozni. A tisztelt Ház tegnap egy rezolúciót fogadott el, amely az 1868. évi magyar nemzetiségi törvényre vonatkozik. Amidőn rámutatok előbb idézett nyilatkozatomra, ugyanazon indokoktól vezettetve azon nézetemnek kell kifejezést adnom, hogy ez a határozat a magyar belviszonyokba való beavatkozásnak tűnik fel, ami nem áll harmóniában Magyarország önálló rendelkezési jogával. E jog előtt meg kell hajolnunk, éppen úgy, amint nekünk is határozottan követelnünk kell, hogy a mi jogaink is respektáltassanak. A kormány ennél fogva nincs abban a helyzetben, hogy a rezolúcióban foglalt felszólításnak eleget tegyen, mert ezen ügy kívül esik törvényes hatáskörünkön. Kérnem kell tehát a Házat, hogy a jövőben tartózkodjék Magyarország belügyi viszonyaiba való ingerenciától és egyáltalában vegye tekintetbe az államok egymásközi viszonyaiban uralkodó és elismert elveket, ha nem akarja, hogy igen kellemetlen komplikációk idéztesse fel.

Choch cseh radikális képviselő indítványozza, hogy a miniszterelnök nyilatkozatát tüzze ki a Ház a holnapi ülés napirendjére és kezdjék meg felette a vitát.

A képviselőház csak részben fogadta el az indítványt, amely szerint a Ház a miniszterelnök mai nyilatkozatát napirendre tüzi. Hogy melyik ülésen kerül erre sor, az még nem bizonyos.

Azután a Reichsrath nagy vita után elfogadta a kvótajavaslatot.

A mai ülés is lármáson és izgatott hangulatban folyt le, amely már Beck miniszterelnök beszéde alatt is észlelhető volt, de az ülés rendben, inzultusok nélkül folyt le.

Érdekes volt, amidőn Choch beszéde közben ezt mondotta Weisskirchner elnöknek:

— Magához képest Justh egy gentleman!

Az elnök Chochot erélyesen rendreutasította, a cseh radikálisok és a szociáldemokraták azonban sűrű tapssal fejezték ki helyeslésüket.

Perzsia forradalom előtt.

Az abszolutista sah.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 17.

Perzsiában a forradalom kitörése most már csak órák kérdése. Az egész országban régóta el van hintve a lázadás magva, mely a csiráztató első véresőre vár. A sah azonban nem látja, vagy nem akarja látni a trónját ledöntéssel fenyegető veszélyt és az ázsiai uralkodó csökönyösségével megmarad elhatározása mellett, mely a közelebbi vihart felidézte: hogy t. i. visszaállítja országában az abszolutisztikus kormányformát. Nem lehetetlen, hogy az általános forrongás dacára ez sikerül is, mert a sah erősen bizik és bizhatik vakmerő, halált megvető katonaságában, mely a sahon kívül más urat nem ismer és forradalom esetén kész a saját véreit is halomra lövöldözni.

Teheránból. Perzsia fővárosából vett legújabb értesüléseink a következők: Teheránban óriási izgatottság uralkodik a sahtól tegnapi tervezett államcsíny miatt, mely azonban egyelőre nem volt keresztülvihető. A helyzet igen komoly. Holnap az összes parlamenti pártok gyűlést tartanak a tanúsítandó állásfoglalás megvitatása végett. Ha azonban a sah ezen gyűlések megtartását lehetetlenné tenné, vagy bármiképen megzavarná, óriási utcai vérengzéseket terveznek a hatalom megfélemlítésére irányuló szándékkal.

Újabb jelentés szerint Perzsia déli részében szünetel minden forgalom és kereskedelem. Az idegenek vagyonuk hátrahagyásával menekülnek, mert testi épségük többé nincsen biztonságban. A lázadók és a helyzetet kihasználó rablók mindenfelé garázdálkodnak. Őnek, rabolnak, gyujtogatnak. Az országutakon számos postakocsit kiraboltak. Sőt már a városokban is büntetlenül fosztogatják ki fényes nappal a kereskedők boltjait és a gyilkosságok, öldöklések napirenden vannak.

Legújabb vett értesülés szerint minden pillanatban várják a forradalom kitörését. Az általános elkeseredést csak az tudná enyhíteni, ha a sah elállna ama szándékától, hogy az abszolutisztikus kormányformát visszaállítja országában. A nép nagy tömegekben, felfegyverkezve gyülekezik a parlament körül és a mecsetekben. Mindenki a kitörő forradalomról beszél s csak a vezetők adott jelére várnak, hogy megrohanják a sah palotáját. Ezalatt a katonaság is éjjel-nappal készenlétben van, hogy a lázadó tömeg agresszióját ellensúlyozza és gyorsan, ezrek életének árán is elfojtsa. Kisebb összeütközések a nép és a katonaság között már eddig is voltak, melyek azonban nagyobb vérengzést nem vontak maguk után.

HIREK.

Gyilkos kereskedő.

Arad, december 17.

Szükszavu táviratban jelentették az aradi királyi ügyészségnek, hogy ma délelőtt Talács közsgben Zucker Emil kereskedő revolverrel háromszor rálőtt sógorára, Weiszberger Lipótra, kit súlyosan megsebesített. Nagyhalmágyról a következőket jelentik nekünk az esetről:

Zucker Emil kereskedő régóta ellenséges viszonyban állt sógorával, Weiszberger Lipóttal. A viszálykodás állandó oka az üzleti ellentéte.

ken kívül az asszony volt. kívül férje állítólag nem bánt jól. Ma délelőtt aztán a két sógor oly hevesen szólalkozott össze, hogy Zucker elvesztette önuralmát és revolverével háromszor rálőtt sógorára. A két első golyó nem talált, a harmadik azonban Weiszberger mellébe furdott és megakadt a hátgerincben, úgy, hogy aligha lehet eltávolítani a testből.

A sebesült felépüléséhez kevés a remény, mert aligha tudja majd kiállni az irtózatosságot, amit a hátgerincbe furdott golyó okoz. Mindaddig nem nyerte vissza eszméletét. Zucker sötét tetteinek elkövetése után felocsudva a haragokozta pillanatnyi elmezavarodottságából, önmaga ellen fordította a gyilkos fegyvert, de szándékának végrehajtásában megakadályozta őt a lövések zajára a szobába berohanó család. A gyilkos kereskedő erőltetve engedte, hogy a revolvert kicsavarják a kezéből, azután egy székre rogyva hangosan zokogott és folyton csak azt hajtogatta:

— Istenem! Mit tettem? Istenem! Mit tettem?

A gyilkosság híre hamar elterjedt Talácscon, hol mindenki tisztelte Zuckerben a becsületes kereskedőt. Mindenki részvételt érdeklődött iránta és áldozata iránt is. Ma délután végre összeszedve minden erejét, Zucker elment a hatósághoz, hol önként jelentkezett a rávaldó büntetés elviselese végett.

— Paar gróf nyugalomba vonul. *Becsből* jelentik: Paar gróf, a király hadsége híre szerint nyugalomba vonul és utóda Koller Albert altábornagy lesz. Koller kinevezésével megüresedik a 7. hadtestparancsnoki állás, amelyet *Latscher* tábornagy, volt hadügyminiszterrel szándékoznak betölteni.

— Udvari vadászatok Kisjenőn. *Kisjenőből* jelentik: Az udvari vadászatok december huszonhatodikán ismét megkezdődnek és négy napon át tartanak. Az uradalom nagy fényvel szándékozik fogadni a vendégeket, akik sorában József főhercegen és neje Augusztia főhercegnőn, Lipót bajor hercegen és a rendes udvari kíséretén kívül minden valószínűség szerint *Ferenc Ferdinánd* trónörökös is részt vesz. A kisjenői kastélyt erre az alkalomra új berendezéssel látták el és benoid gázvilágítást létesítettek, amelyet az aradi magyar benoid-gáz részvénytársaság rendezett be.

— Békésmegye új főispánja. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, *Döry Pált*, Tolna vármegye alispánját Békésmegye főispánjává kinevezte.

— Coppée haldoklik. *Coppée Ferenc*, mint *Páris* ból táviratozzák, haldoklik. Az elmúlt éjszakát nagyon rosszul töltötte a nagybeteg költő, akinek halála az orvosok kijelentése szerint, csak órák kérdése.

— A néppárt párbajozik. *Budapesti* tudósítónk jelenti: A néppárt tudvalevőleg már hosszabb idő óta nagy harcot folytat Nyitra vármegyében a megyei választások miatt. A küzdelemben személyi afférek támadtak. *Rakovszky Béla* néppárti képviselő ugyanis provokálta *Markhot* Aladár alkotmánypárti képviselőt és *Hadik János* belügyi államtitkárt. Hír szerint a *Rakovszky*—*Markhot*-ügyben már meg is állapodtak, nagyon súlyos feltételű párvíadalban, amelyet a legközelebbi napok egyikén fognak megvívni. A *Hadik* elleni ügyet valószínűleg békés úton intézik el.

— Vége a szerb vámháborúnak? *Belgrádból* jelentik: Itt ma az a hír terjedt el, hogy a kereskedelmi szerződéseket Szerbia és Ausztria-Magyarország között

megkötötték. A hír mindenütt nagy örömet és meglepetést keltett.

— Gáztelep Kisjenőn. *Kisjenőből* jelentik: A községben legközelebb központi gáztelep fog létesülni. E hó harmincadikán délután három órakor a kisjenői kaszinó helyiségében tartja alakuló közgyűlést a kisjenői benoid gázvilágítási részvénytársaság. A felhívásokat a mai napon bocsátották közre az alapítók, akik között szerepelnek: *Kokas József* kir. tanácsos, főhercegi uradalmi felügyelő, *Lázár Zsárd* dr. országgyűlési képviselő, *Lengyel József* kisjenői plébános, *Kaufmann Manó* nagykereskedő és mások. Az új részvénytársaság negyvenezer korona alaptőkével indul meg, amely aláírások útján már teljesen fedsze van. Hogy maga József főherceg is mennyire óhajtja Kisjenőn egy gáztelep létesítését, az a körülmény igazolja, hogy a főherceg tízezer korona értékű részvényt jegyzett. A kisjenői központi gázművet az aradi magyar benoid-gáz részvénytársaság fogja építeni és belföldön. A község lakóinak nagy érdeklődésére mutat az, hogy már eddig több mint ötszáz lángra van reflektáns.

— Csernovics Pál halála. A *Csernovics*- és *Gyika* családoknak gyásza van. Temesvárott ma hajnalban elhunyt mácsai és kisoroszi *Csernovics Pál* panyovai földúrtokos 41 éves korában. Az utolsó temesi gróf, *Csernovics Péter* unokája néhány nap előtt jött Temesvárra betegen és a tüdőgyulladás hamarosan kioltotta életét. A boldogultban dézsánfalvi *Gyika Imre* ügyvéd vejét és leánya Eugénia, akivel tízezer három évig boldog házasságban élt, szerető férjét gyászolja. Az elhunytat nagy pompával a szerb székesegyházban ravatalozták fel, ahol holnap délután 3 órakor beszentelek és Kis-Oroszon, a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— Tisza István és a bihari tisztújítás. *Nagyváradról* jelentik: A biharmegyei hatvanhetes párt ma este a megyei tisztújítás tárgyában értekezletet tartott, amelyen *Tisza István* gróf is megjelent és hosszabb politikai jellegű beszédet mondott. Tisza ezen a nézetet van, hogy a pártvezetőség határozatát a párt egyetemének el kell fogadni. A megye önkormányzatában a legerősebb tüpróba a tisztújítás, mert sok egyéni momentumot kell a közérdeknek alárendelni. Kéri a párttagokat, hogy dokumentálják bizalmukat ez alkalommal a pártvezetőség iránt, mert a szavazás eredményéből a vezetőség kénytelen lesz a maga részéről a konzekvenciákat levonni. Mikor az országos politikától visszavonult, a megyei pártéletben keresett magának helyet, hogy a mennyire törekszik, biztosítsa támogatásáról a tisztviselői kart, amely az uralomra került politikai áramlatokkal szemben hűségesen kitartott meggyőződése mellett. Felelős körülménynek tartja, hogy együtt látja azokat, akik a megváltozott viszonyok előtt is együtt küzdöttek vele a multban. Büszke rá, hogy van egy párt az országban, a melyet az események pillanatnyi hullámverése nem változtat meg a hűséges meggyőződésében. Ha csalódnia kellene, ha nem tartanák megfelelőnek a vezetést, amelyben ő is közreműködik, akkor visszavonul a megyei politikától is. Kéri a megjelenteket, hogy a párt hivatalos névjegyzékét a holnapi közgyűlésen győzelemre vigyék.

— A Patrie útja. *Londonból* jelentik: *Lisburn* városában egy hosszukás alakú léghajót láttak a magasban tovaröpülni, amelyről azt hiszik, hogy a *Patrie* volt. A *Patrie* tudvalevőleg november harmincadikán este szökött meg Franciaországból. Azóta tizenhat nap telt ugyan el, de tapasztalt léghajósok és természettudósok

véleménye szerint teljesen valószínű, hogy a *Lisburnban* látott léghajó az elszabadult *Patrie* volt.

— Rémy Róbert meghalt. *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Rémy Róbert*, Budapest törvényhatósági bizottságának tagja, a főváros társas életének egy régi és ismert alakja, hatvannégy éves korában meghalt. Az öreg ur hosszú időn keresztül vezetőserepet vitt a Józsefvárosi társadalmi és politikai életében, az utóbbi időben azonban betegsége miatt visszavonult a közéleti tevékenységtől. Félévvel ezelőtt veserákot kapott és e súlyos betegség okozta halálát is. Az elhunyt feleségével együtt különösen sokat tett a közjó ékonyság terén és nagy népszerűséget szerzett. A szabadelvű párt uralma alatt a józsefvárosi képviselőválasztások vezérferfluja volt, ő intézte annak idején *Szilágyi Dezső*, *Visi Imre* és *Berzeviczy Albert* megválasztását is. *Tisza Kálmán*nak és *Hegedűs Sindornak* bizalmas barátja volt és ezek életében ő is állandó alakja volt a Lloyd klubnak. Elhunyt szülei közt mély részvétet keltett.

— Sztankovics Miklós ünnepése. Az aradi név. dalegyesület védnökeinek, *Sztankovics Miklós* aradi üzletvezetőnek tiszteletére, névnapja aika mából, holnap, szerdán este fél 8 órakor, lakása előtt (Ezsebet-körút 18. sz. a.) szerezadót ad. A szerezadót után az üzletvezetőség tisztikara az egész vonal tisztviselőinek bevonásával társasvacsorát rendez az üzletvezető tiszteletére a Központi Szálloda dísztermében. A társasvacsorán az összes aradi közlekedési vállalatok hivatalosak.

— Kivándorlók balesete a trieszti kikötőben. *Triesztből* táviratozzák: Ma este hét órakor háromszáz kivándorlót vittek egy szállító hajón a kikötőn kívül álló *Gerthy* nevű kivándorló gőzösre, amely az *Austro-Americana* társaság tulajdona. Mielőtt oda értek volna a *Gerthy*-hez, a kivándorlók sulya alatt beszakadt a szállítóhajó fedélzete és sokan lezuhantak a nyíláson a hajó fenekére. Három horvát ember (két nő és egy férfi) súlyosan megsebesült. Kórházba viték őket. Huszonegyen könnyebb sebet kaptak; ezeket a *Gerthy* orvosai kötézzék be. A kivándorló hajó késő este elindult Amerikába.

— Neuman Károly dr. — a Neuman-testvérek cégben. Az aradi királyi törvényszéknél, mint kereskedelmi bíróságnál érdekes bejegyzés történt ma a cégjegyzékbe. A Neuman-testvérek cég ugyanis a cégbe társnak felvette végvári Neuman Károly dr. t s ezt ma be is jegyeztette. Az új cégtag, aki az aradi társaságoknak kedvelt tagja, a jogtudori képesítés megszerzése után lép a nagyipari pályára, ahol bizonyára alkalmat és módot talál, hogy képességét és tanultságát celszerűen értékesítse.

— A kassa-oderbergi vasut munkálatai. *Trencsénből* jelentik: A kassa-oderbergi vasut igazgatóságának határozata értelmében a zsolnai vasuti állomás kibővítéséhez már hozzáfogtak és a fel millió koronát kitevő munkálatokat őszig befejezik. Ezzel a munkálatokkal kapcsolatban a csacai vasuti állomást rendező pályaudvarra alakítják át. A Zsolnától az ország határáig lefektetendő második vágány tekintetében is tárgyalások folynak, melyek sikeres eredménnyel bíznak.

— A császárné kalapjai. Legendák keringenek a német császár boldog családi életéről. A császár nemcsak jó apa, hanem gyöngéd férj is, aki az uralkodás nagy gondjai mellett ráér még arra is, hogy a feleségének kalapot vásároljon *Londonban* a *Dover streeten*, a világhírű *Paquin* féle divatárkereskedésbe tért be, ahol nagy meglepetéssel tapasztalták hogy milyen kritikus, de egyúttal milyen jóízű vevő. Kiderült hamarosan, hogy ért a női kalapokhoz, ezt pedig kevés ember mondhatja el magáról. A császár egy egész garmadára való mindenféle formát vizsgált és bírát meg alapezen

— Feledhetetlen karácsonyi ünnepe lesz annak, aki szeretettel jóvoltából, legkedvesebb karácsonyi ajándékját, valamelyes szép ékszer-tárgyat Weinberger Ferenc jóhírű és népszerű ékszerészünk üzletéből Arad, Andrassy tér 20. kapja. Az bizonyára boldog karácsonyi ünnepekre ébred. Leltári áron árultja tulhalmozott ékszer, óra és ezüst árult, ragadja meg min denki a jó alkalmat, hogy kevés pénzért, ma radandó szép emléktárggyal lépje meg szere tettelt. Városi és megyei telefon 439.

— Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok Grallert J. és Fia ékszerésznél zsufolt raktár briliáns függők, gyűrűk és más ékszerekben Olesó arany collier lorgnon láncok. Mindennemű arany, ezüst, tulla és acél zsebórák, elsőrendű gyártmányok. Nagy ezüst áruraktár, 6—12 személyes ezüst evőkészletek. Külön china-ezüst osztály. Rendkívül olesó árak. 2912

— Rum compositio 1 literhez 20 kr. *Litör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 201

MULATSÁGOK.

(=) Karácsonyi ünnepély. A mária-radnai állami elemi iskola tanuló ifjúsága folyó évi december hó 25-én, karácsony első napján a „Bálizs“-féle vendéglő tőlkertjében karácsonyi pástorjátékot rendez.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sch. M (Györök.) Kérjük, hogy tudósításait más lapok tudósításaival egyidejűleg és ne elkésve sziveskedjék beküldeni. Ha levél írására már nem volna ideje, a telefon rendelkezésére áll.

Margó. Kísérlete mindenesetre érdekes, noha versnek nem vers. Kapunk mi onnan jobbat is.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, december 17.

A hirtelen beállott hideg idő nem jó hatással van a hótakaró nélkül lévő vetésekre. Féltő, hogy az erős fagy nagy kárt tesz bennük. A gabonaüzlet irányzata szilárd, noha időközönként jobb kilátásokra ellanyhul.

Elkelt a mai piacon:

1500 mm. buza 12—

1000 mm. tengeri 6:50—

Névteljes jegyzés:

Rozs 10:80—

Zab 7:50—

Árpa 7:30—

Az árak koronában 50 kilogrammonként értendők

Budapesti áru-és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 17.

Amerika ¼-el magasabb. Kevés forgalom. 5 fillérrel magasabb árakon.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél szárlat	5 órat szárlat
Buza áprilisra . . .	13.36—13.37	13.32—13.33
Zab áprilisra . . .	8.54—8.55	8.54—8.55
Rozs áprilisra . . .	12.32—12.33	12.31—12.32
Tengeri májusra . . .	7.44—7.45	7.42—7.43

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	628.75
Magyar hitelrészvény	750.75
Közuti vasut részvény	582.50
Városi villamosvasut részvény	281.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 17. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Batai nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 120—122 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 123—125 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
Sertéslétszám: December hó 14. napján volt készlet 26.008 darab, december 15. napján felhajtott 809 darab, december 15. napján elszállított 963 darab, december 16. napjára maradt készletben 25.849 darab.
A hizostertésüzlet irányzata: Változatlan.

IDEGENEK ARADON

— December 17. —

Fehér Kereszt-szálloda. György Géza gyógyszerész Feketehegy. — Kramer Odön hivatalnok Temesvár. — Sebők Sándor birtokos és neje Nagyvárad. — Békey Andor igazgató és családja Nagyvárad. — Vadász Pálné igazgató neje és leányai Abrudbánya — Molnár Zsigmond bérlő Szeged. — Szántó Sándor gazdálkodó Szeged. — Suhajda Imre birtokos és családja Szonok. — Fodor Ernő gyár-igazgató Budapest — Drucker Vilmos kereskedő Szt. Miklós. — Vinerener Richárd igazgató Fiume. — Horváth Oszkár dr. orvos Pozsony. — Neufeld Sándor dr. orvos Pozsony. — Schulhof Bernát hivatalnok B. Gyula. — Minkusz Dezső gazdálkodó B. Gyula. — Lukács Jenőné és leánya. — Székely Zsigmond dr. ügyvéd Gyulafehérvár. — Ladányi István kereskedő és neje B.-Csaba — Mayer Miksa kereskedő és neje Debrecen. — Gonda Imre igazgató Szatmár. — Borsy Sándor mérnök és neje Temesvár. — Polgár Andor titkár Abrudbánya — Török József bérlő Karánsebes. — Singer Jenő utazó Budapest. — Friedman Samu utazó Budapest. — Lengyel Márton utazó Budapest. — Lamberger J. utazó Budapest. — Volf Vilmos utazó Budapest. — Szász Odön utazó Budapest. — Korn Andor utazó Budapest. — Viegner Dezső utazó Bécs. — Vits Jakab utazó Bécs. — Stern Arnold utazó Debrecen.

Központi-szálloda. Böszörményi Zoltán birtokos Zalatna — Lonovics Gyula birtokos Mezők. — Serbán Szilárd birtokos és neje Körösbánya. — Friedman Gyula birtokos és neje Nagylak. — Korek Kálmán birtokos és neje Kujed. — Bálványi Gyula pénzügyi tanácsos Budapest. — Jenisch Alajos állami hivatalnok Bécs. — Doblinger Nándor hivatalnok Bécs. — Bartos Gyula főerdész Malomvizbunyad. — Mihalik Oszkár főhadnagy Nyitra. — Szundy Károly Uránia igazgató Budapest. — Nagy Izó mérnök Budapest. — Máday László hírlapíró Budapest. — Nagel Vilmos birtokos Budapest. — Kardos Samu kulturmérnök Makó. — Uhlarik Oszkár felügyelő Temesvár. — Szenes Mór bizt. felügyelő Budapest. — Marinkovits Jenő magánzó Nyiregyháza. — Braun Adolf utazó Bécs. — Beyer Hugó utazó Bécs — Singer Bertalan utazó Budapest. — Grünvald József utazó Budapest. — Hegedüs Lajos utazó Budapest. — Guttman Henrik utazó Budapest. — Stein Ilona utazó Budapest. — Mandler Vilmos utazó Budapest. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Stern Zsigmond utazó Budapest. — Gerber Henrik utazó Brád. — Tóth Imre utazó Budapest. — Szegő Imre utazó Budapest. — Fischer Mátyás utazó Bécs. — Epstein Jakab utazó Budapest. — Krausz Jenő utazó Budapest. — Schütz Henrik utazó Budapest — Mering Leó utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

Szerda, 1907. évi december hó 18-án:

A) bérlet.

A) bérlet.

Josefette kisasszony a feleségem.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták: Gavaut és Charvay. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Ternay André	Szendrey M.	Maitre	Eöry Lajos
Panard	Delly La os.	Josefette	H. Körössy
Dupres	Varnay J.	Myrienne	Zalay Margit
Saint Assises	Szathmáry	Assisesné	Szilágyi B.
Ja'avert	Kulcsár L.	Dupresné	Benkőné.
Urbain	Ujj Kálmán	Jackson Joé	Hortí S.

Közdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma szerdán, 1907. december hó 18-án

a budapesti „URÁNIA“ tudományos színház vendégjátéka **Japán.**

3 felvonásban. 178 vetített és 9 mozgófényképpel. Irtá: Szemere Attila.

Előadás kezdete este fél 8 órakor.

Cukrászda.

Jegyek előre válthatók Kerpel Izó könyvkereskedésében.

NYILTER.

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvatorforrás

Kitűnő alkarral használható vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatással!

Vanmentes! Könnyen emészthető! Vajosan ízű!

Kapható áruházi árkedésképpen vagy a Bony-Lojcsai Salvatorforrás Vállalatnál Budapest, V. Rudoifráhosi 1.

1108

Aradi és csanádi egyesült vasutak.

Hirdetmény.

Az alapszabályok 12. §-a értelmében f. hó 10-én közjegyző jelenlétében a következő elsőbbségi részvények számai soroltattak ki:

235, 3121, 5535, 6671, 10758, 12773, 16452, 17911, 20193, 21254, 22025, 24100, 27708, 27848, 31036, 32133, 33325, 33520, 33747, 37511, 38566, 49075, 49341, 54070, 58837, 59419, 62213, 62563, 63606, 64023.

Ezen kisorsolt elsőbbségi részvények kamatozása az 1907. évi hátralékos osztalék, illetőleg a 44. számú szelvény kifizetésével megszűnik. A kisorsolt részvények 1908. évi január hó 2-től a vasúttársaság főpénztáránál, valamint

Bécsben: Schoeller & Comp.,

Berlinben: a „Nationalbank für Deutschland“ „Bank für Handel und Industrie“ bankházak,

Majnai-Frankfurtban: a „Dresdner bank“ és

Budapesten: a „Magyar Agrár- és Járadékbank részvénytársaság“-nál a 44. számú szelvényvel együtt összesen 206 korona kifizetése és az élvezeti jegyek kiszolgáltatása mellett beváltatnak.

Eddigi kisorsolásokból be nem váltott elsőbbségi részvények:

1901. évről: 26590.

1902. évről: 16128, 32330, 61972, 62021.

1903. évről: 15606, 25894, 39076, 39297, 39300, 43875.

1904. évről: 4071, 19957, 21377, 26563, 32252, 38619, 40433, 40520, 40537, 62031, 62034.

1905. évről: 45422, 12475, 29251, 29548, 35303, 38772, 39244, 40576, 56353.

1906. évről: 14019, 14959, 26578, 26710, 27463, 32325, 34414, 37773, 42159, 46837.

Arad, 1907. évi december hóban.

2960

Az igazgatóság.

APRÓ HIRDETESEK.**Új könyvek**

50-90%-os alkalmi árleszállítással, mely 1908. február 1-ig marad érvényben. Kizárólag jó művek. Árjegyzék ingyen. **Kerpel Izó** könyvkereskedése Arad. 1921

Fleischmann Zsófia

szülész nő Massouse, lakását november hó 1-től Vörösmarthy-utca 8. szám alá helyezte át. 2599

Egy jó karban lévő

Ruston-féle 8-as cséplőgép eladó Megtekinthető Singer Izrael tornyai gazdaságában. 2482

Tisztességes

házasság közvetítők címét kérem a kiadóba „Házasság” jeligével. 2941

Rongált dobozu levélpapírok

minden elfogadható árban kiárulit **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése Arad. 361

Egy jó menetű

szatócs üzlet, dohány és italmérséssel egybekötve, családi okok miatt azonnal átadó. Cím a kiadóban. 2808

Magyar, német

felolvasónőnek ajánlkozik intelligens hölgy. Cím. özv. Pollákné, Thököly Imre-utca 5.

Méz!!

5 kgr. csemege mézet posta bődönökben utánvétellel bérmentve szállit 7 koronáért Szatmári Szabó István méhészte, Pankota. 2957

Óvadékképes

fiatal özvegy asszony pénztárnoknő, vagy más bizalmi állást keres. Cím a kiadóban. 2964

Egy ügyes varrónő

ajánlkozik házakhoz, hosszabb ideig Bécsben modern és intelligens házaknál dolgozott. Cím Nagyváradit 10. szám, fodrász-üzlet. 2965

Pályázati hirdetmény.

Helybeli elsőrendű irodában — egyelőre ideiglenes minőségben — 1000 korona óvadék mellett havi 200 korona fizetéssel pénztároskönyvelő kerestetik. — Ajánlatok azonnali belépésre e lap kiadóhivatalába „Komoly” jelige alatt sürgősen kéretnek. 2966

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy a Gróf Leiningen u. 12 sz. alatti

vendéglőmet

a Kossuth-utca 5 szám,

volt Galy-féle helyiségbe át-helyeztem és azt **ujjonnan át-alakítva megnyitottam**

Valódi hegyi borok és kitűnő konyha. Havi étkezés a legjutányosabban. Postos és gyors kiszolgálás. 2738

Minden nap zeneestély.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért escedezem tisztelettel

Zubreczky Viktorné.

23656 — 1907. kh.

Hirdetmény.

Értesitem a benzinmotor tulajdonosokat, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 94451—VI—3.907. sz. leiratával az adómentes motorbenzin mérsékelt eladási árát a f. évi december hó 1-től 1908. évi május hó 5-ig terjedő időszakra, illetve további intézkedésig métermázsánként 20 (husz) koronában állapította meg. Arad, 1907. évi december hó 17-én.

Sarlot,
főkapitány.

Hirdetmény.

Köz tudomásra hozom, hogy mint az aradi kir. Törvényszéktől kinevezett zárgondnok a mai napon az aradi vízművek kezelését átvettem s értesitem Aradváros t. közönségét, hogy ezt tudomásul véve, minden a vízműveket illető ügyben hoztam forduljon s fizetéseket csak nevemmel ellátott nyugta ellenében teljesítsen. Megjegyzem, hogy ez intézkedés csak a f. évi december hó 1 seje után kiállított számlákra stb. vonatkozik, ellenben a f. évi november hó 30 ig bezárólag kiállított vízfogyasztási számlák stb. továbbra is a Vizvezetési Részvénytársaságot illetik.

Arad, 1907. december 16.

2966

Szathmáry Károly.

23349 — 1907. kh.

Hirdetmény.

A magyar királyi földmívelésügyi Minister Ur 43572/III.—4. sz. rendelete alapján közhírré teszem, hogy az eddigi tapasztalatok szerint a tuberkulin, a gümőkör felismerésére kiválóan alkalmas szer és hogy annak segítségével a gümőkörrel fertőzött szarvasmarha állományok a betegségétől megtisztíthatók. Hogy gümőkör elleni védekezésnél a tuberkulinnak minél kiterjedtebb alkalmazása megkönnyíthessék, ennél fogva az állatorvosi főiskola a m. kir. bakteriologiai intézete által termelt süritett tuberkulin grammjának ára, az eddigi egy korona ár helyett 40 fil-

lérben, a higitott (használatra kész) tuberkulin adagjának ára pedig az eddigi 49 fillér ár helyett 30 fillérben állapítottatott meg.

Tudomásra hozom tehát, hogy a tuberkulin továbbra is a m. kir. állami bakteriologiai intézetből (VII. Hungária-körút 244.) szerezhetők be.

Arad, 1907. évi december hó 11.

Green,
h. főkapitány.

23198 — 1907. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszteriumhoz beérkezett hivatalos jelentések szerint az Észak-amerikai Egyesült Államokban pár héttel ezelőtt beállott gazdasági válság az ipari, bánya és egyéb vállalatok egy részét üzemük teljes beszüntetésére, másokat pedig arra kényszerített, hogy munkaerejüket felére apaszszák, vagy munkásaiknak az eddiginél tetemesebben csekélyebb bért fizessenek.

Az ennek következtében beállott munkahiány, más gazdasági zavarok és az illető vállalatoknak azon eljárása, hogy elsősorban az idegen munkásokat bocsájtják el, tömegesen térítik vissza Európába és különösen hazánkba azokat a munkásokat, kik az utóbbi évtizedek folyamán az Egyesült Államokba kivándoroltak.

Megbízható adatok szerint Hamburgban 6000, Brémában 3870, Antwerpenben 2300 visszavándorló érkezik meg a legközelebbi időben Európába. Ezen kivándorlóknak körülbelül fele a magyarok közül való, miért is ismételtlen figyelemmel mindazokat, kik az Észak-amerikai Egyesült Államokba kivándorolni szándékoznak, hogy ezen tervüktől saját jól felfogott érdekükben álljanak el, mivel kivándorlásuk által ezidő szerint csupán anyagi károsodásuknak és testi épségük veszélyeztetésének teszik ki magukat.

Arad, 1907. évi december hó 10.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

BAUER GYULA

Arad, Minorita palota.

A legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok

a legnagyobb választékban.

Ajánlja jótállás mellett **valódi faragott tajték pipáit és szipkált, a legszebb és legfinomabb kivitelben, azonkívül valódi borostyán cigaretták és szivarszopókáit.** Raktáramon tartok azonkívül a legszebb és legfinomabb csibukákat valódi tajték és török-agyagból készülteteket stb.

A legjobb minőségű meggyfa és szilvafa szárok nagy raktára

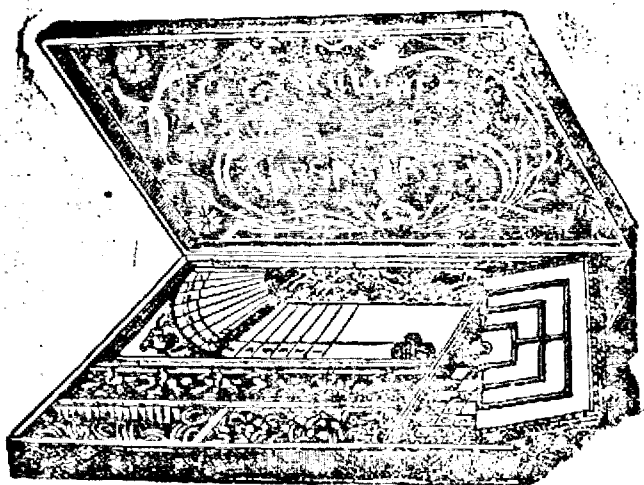
Aruim valódiságáért írásbeli jótállást vállalok.

Az esztendő legújabb üzeméhez tartozó javítások elfogadtatnak.

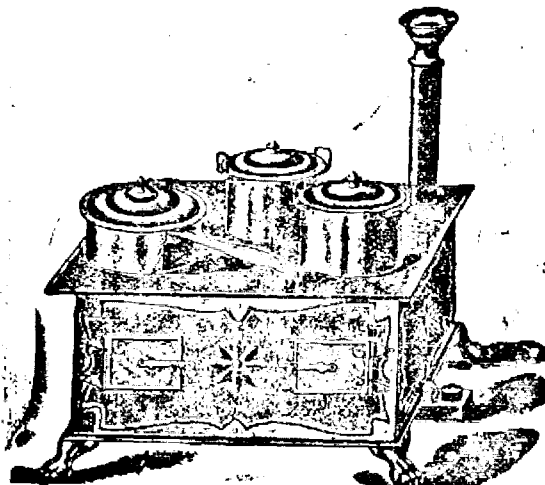
Vidéki rendeléseket pontosan eszkozik.

FISCHER nagy áruház Arad, Szabadság-tér 12.

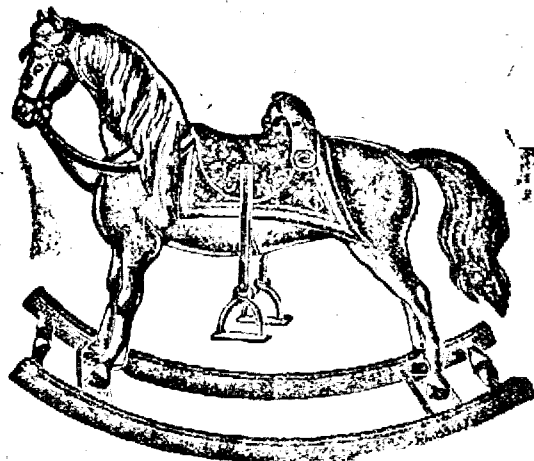
szenzációs karácsonyi árjegyzékének kivonata.

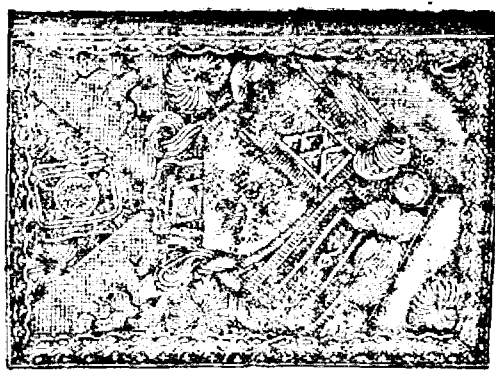
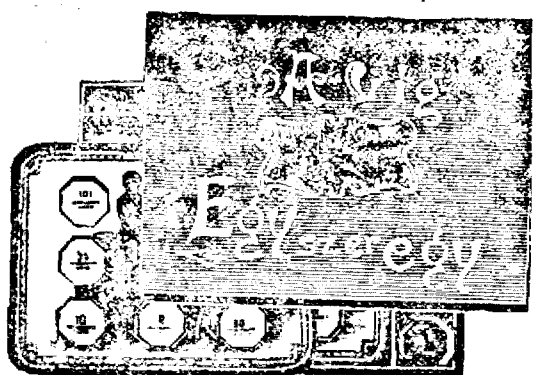
Nagy doboz különféle társasjáték frt. 1-95, 2-50, 3-50

Kályha bádegből 50, 75, 95 kr. 1-25 frt.

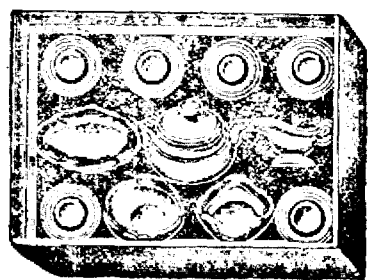
Hinta 16 nagy választásban 1-50, 1-95, 2-75, 3-75, 4-75 frt.

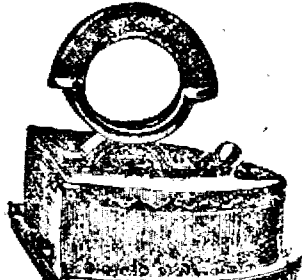
Társasjáték nagy vál sztékban 50, 75, 95 kr.

Kézimunka szekrény dobozban 50, 75, 95 kr., 1-25 frt.

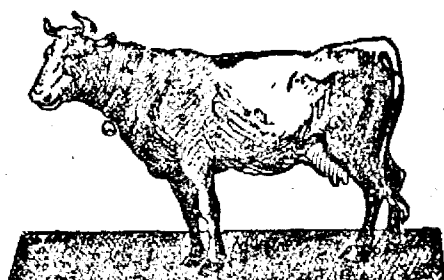
Utazás automobilon, társasjáték 50, 75, 95 kr.

Porcellán edény 6 személyű 35, 50, 75, 95 kr.

Vasalí nikkellezve 50, 75, 95, 1-25 kr.

Telén, mase vagy fából 50, 75, 95 kr.

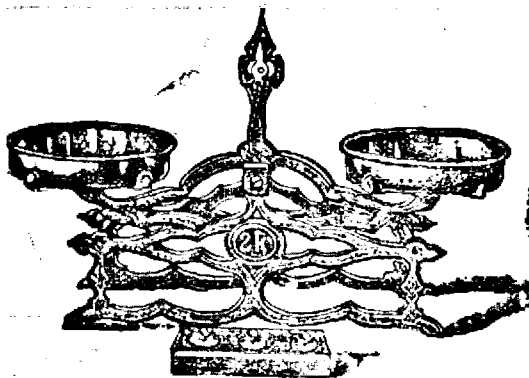
Elegans trombita 50 kr.

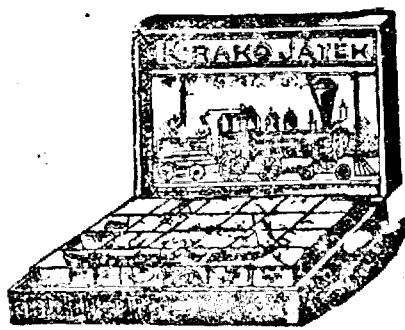
Selyemruhás baba 50, 1-50, 2-50 kr.

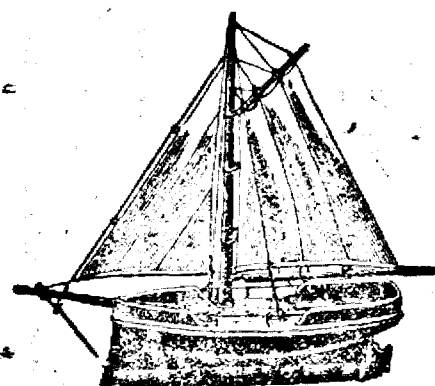
Nagy tekejáték 50, 75, 95 kr.

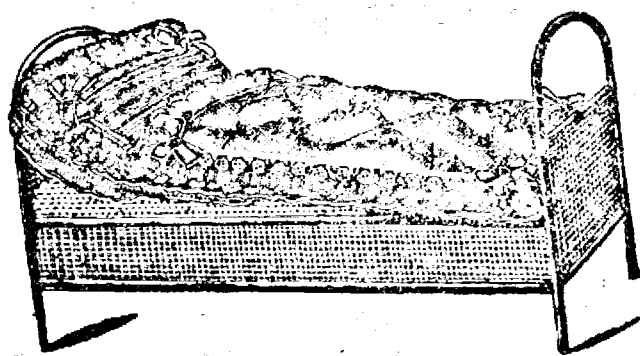
Mérleg különféle kiviteben 50, 75, 95, 1-50 kr.

Képes kocka játék 50, 75, 95 kr.

Nagy h jó 50 kr.

Babaagy selyem paplan és párnával 75, 95 kr. 1-25, 1-50, 2 frt.

Elszakhitatatlan képes könyv 29, 39, 45, 65, 75 kr.

Nagy öltözött francia baba 1-50, 2-50, 3-50, 10 frt-ig.